

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Jak víra ovlivňuje životní styl lidí mé generace

Adam Broulík

Bakalářská práce

2011

zadání 1. strana

zadání 2. strana

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Chrudimi dne 27. 3. 2011

Adam Broulík

Rád bych poděkoval vedoucímu své práce Mgr. Petru Pabianovi, Th. D. za cenné rady a hlavně za vstřícný a trpělivý přístup. Rád bych poděkoval i ostatním učitelům, kteří mě na univerzitě učili. Děkuji také všem svým respondentům, bez kterých by tato práce nevznikla. Chci také poděkovat rodičům, kteří mě po dobu studia finančně i duševně podporovali a já se mohl věnovat studiu. Také děkuji i ostatním svým blízkým, kteří mi byli oporou.

ANOTACE

Tématem práce je, jak víra ovlivňuje životní styl lidí mé generace, jestli mají odlišný přístup k tomu, jak žijí a jak se rozhodují, a jestli je to ovlivněno jejich vírou.

Práce se skládá z částí, které se věnují odvětvím životního stylu, těmi jsou: rodina, dětství, partnerství, hodnoty, práce a volný čas, plány do budoucna a názor na současnou církev. Zjišťuji, zda se životní styl dotazovaných v těchto odvětvích nějakým způsobem liší, a zda je tato odlišnost způsobena tím, že jsou věřící.

KLÍČOVÁ SLOVA

Víra, životní styl, církev, má generace, rodina, dětství, partnerství, hodnoty, práce a volný čas, plány do budoucna, názor na současnou církev

TITLE

How faith affects the lifestyle of people of my generation

ANNOTATION

The central theme is how faith affects the lifestyle of people of my generation, if they have a different approach to how they live and how to decide, and if it is influenced by their faith.

The work consists of parts that are dedicated to the lifestyle sector, those are: family, childhood, partnership, values, work and leisure activities, future plans and views on the current church. Determining whether the lifestyle of the respondents in these sectors in some way different, and whether this difference due to the fact that they are believers.

KEYWORDS

Faith, lifestyle, church, my generation, family, childhood, partnership, values, work and leisure activities, future plans, view of the current church

Obsah:

1) Úvod.....	8
2) Východiska a cíle výzkumu.....	10
3) Přehled literatury.....	11
4) Metodologie	13
4.1 Výběr respondentů, lokalita a termín výzkumu.....	13
4.2 Etické hledisko.....	13
4.3 Historie výzkumu.....	14
4.4 Metody výzkumu.....	15
5) Víra a životní styl.....	17
6) Město Chrudim.....	19
7) Původní výzkum.....	21
8) Rozhovory.....	23
8.1 rozhovor s Martinem Blažkem.....	23
8.2 Rozhovor s Pavlem Vitáčkem.....	27
8.3 Rozhovor s Ondřejem Sadílkem.....	30
8.4 Rozhovor s Benjámínem Kučerou.....	33
8.5 Rozhovor s Lukášem Šmídkem.....	36
9) Shrnutí rozhovorů.....	39
9.1 Rodina.....	39
9.2 Dětství.....	40
9.3 Partnerství.....	41
9.4 Hodnoty.....	42
9.5 Práce a volný čas.....	43
9.6 Plány do budoucna.....	43
9.7 Názor na současnou církev.....	44
10) Závěr	45
11) Literatura.....	47

1. Úvod

V této práci jsem si dal za úkol zjistit, jak je ovlivněn životní styl lidí z mé generace, kteří jsou věřící, právě jejich vírou. Zajímal mě například jejich přístup k partnerskému životu a celkově jejich hodnotový systém, popřípadě jeho ovlivnění vírou. Chtěl jsem také zjistit, jestli někdy měli se svou vírou problém, jak osobní, tak s jejím přijetím od lidí z okolí, kteří nebyli věřící.

Téma této práce jsem si zvolil z několika důvodů. Tím prvním bylo určitě to, že hodně mých přátel je věřících a díky nim jsem se začal o tematiku náboženství. Nejsem sice věřící, ale nemůžu o sobě říci, že nejsem čistý ateista. Při studiu literatury pro tuto práci jsem se dověděl, že podobných lidí jako já je v české společnosti velké procento. Nic to ale nemění na tom, že jsem se již delší dobu před psaním této práce zajímal o různá náboženství, jaké mají principy, co lidi motivuje, aby se k nim lidé přidali a podobné otázky. Souvisí to také moji zálibou v dějinách. Lidská historie je již od svých počátků s náboženstvím spjatá. Mám také rád umění, jak výtvarné, tak architekturu a tyto obory byly v minulosti také velmi úzce spojeny s náboženstvím. Tématem mého původního výzkum, který se konal vloni v létě, byly vztahy mezi generacemi chrudimských katolíků. Při této práci jsem si ale uvědomil, že spíše zkoumám životní styl věřících rodin, než jejich vzájemné vztahy. Dověděl jsem se právě mnoho užitečných informací, které mi pomohly při pozdějším zkoumání životního stylu.

Pro nový výzkum jsem se tedy rozhodl, že budu zkoumat pouze lidi mé generace. Prvním důvodem je to, že mám k informacím od nich nejlepší přístup a jsou nejpodrobnější. Druhým důvodem bylo také to, že kdybych chtěl popsat podrobněji všechny generace, musel by být můj výzkum rozsáhlejší a dlouhodobější a obávám se, že bych každé generaci nevěnoval rovnoměrně. Rozhodl jsem se také, že nebudu tolik brát v potaz to, u jaké církve dotazovaný je. Téměř všichni věřící, se kterými jsem dělal rozhovor a zároveň skoro všichni, které znám, jsou sice katolíci, myslím si ale, že víra může ovlivňovat životní styl člověka, ať už je katolická, nebo ne. Jako důkaz svého tvrzení mohu uvést to, že znám pouze několik lidí, kteří jsou u evangelické církve, a jejich životní styl je u nich vírou ovlivněn mnohem více než u mnohých katolíků.

Má práce zkoumá, zda víra ovlivňuje životní styl člověka mé generace. Zjišťoval jsem, jestli jsou tito věřící lidé v běžném životě ovlivněni svou vírou a jestli ano, tak do jaké míry. Mé otázky při rozhovorech se týkaly témat, která si myslím, že ovlivňují životní styl každého člověka. Snažil jsem se tedy blíže zjistit, co pro dotazované znamenají: rodina, dětství, partnerství, hodnoty, práce a volný čas, plány do budoucna a jejich názor na současnou církev. Rodinné zázemí je pro každého člověka důležité a již při původním výzkumu jsem viděl, že věřící rodiny mají velmi pevné vazby. Zajímalo mě tedy, jaký má pro dotazované význam osobně. Dále jsem se zaměřil na jejich dětství. Toto období také do budoucna ovlivňuje život každého člověka. Život dotazovaných byl do jisté míry ovlivněn již tím, že byli od narození vychováni k víře. Zajímalo mě, jak na toto období vzpomínají, a zda s tím neměli například osobní problém, nebo potíže s přijetím vrstevníků. Z mého pohledu jsem byl také velmi zvědavý, jestli někdy uvažovali nad tím, že v tomto ohledu nikdy neměli

příliš možnost volby. V otázkách, které se týkaly partnerství, bylo mým cílem zjistit, jestli víra ovlivnila pohled dotazovaných na partnerský život obecně. Nejvíce mě zajímalo, jestli víra ovlivňuje například to, že je člověk konzervativnější nebo zdrženlivější. Víím, že toto není dáno pouze vírou a záleží hodně i na celkové povaze člověka, ale do jisté míry si myslím, že i toto může hrát svou roli. Při těchto otázkách jsem se také dotkl tématu registrovaného partnerství, protože víím, že církve mají v tomto ohledu jasné, negativní stanovisko a zajímalo mě, jaké mají tito lidé stanovisko a jestli je ovlivněno tím, že jsou věřící. Dalším tématem, které jsem zkoumal, byly hodnoty. Hodnotový systém je v životním stylu velmi důležitý. Snažil jsem se zjistit, jestli je u dotazovaných ovlivněn jejich vírou. Poté jsem se ptal na práci a volný čas, konkrétně na to, do jaké míry dotazovaným do tohoto odvětví životního stylu zasahuje víra. Dále jsem se ptal na plány do budoucna. Zde mě hlavně zajímalo, jestli tito lidé mají v plánu navázat na rodinnou tradici a celkově jejich pohled na budoucí život. Někteří lidé mé generace, hlavně ti v mém věku, nyní například o rodině vůbec nepřemýšlí a tak mě zajímalo, jestli to, že jsou tito lidé věřící, může ovlivnit jejich plány v tomto směru. Ptal jsem si i na jiné cíle a zkoumal jsem, jestli souvisí s vírou. Na konci každého rozhovoru jsem se zeptal na názor na současnou církev. Zde mě zajímalo, jak se jejich názory s církví rozcházejí. Myslím si, že podle odpovědí na toto téma je také možné zjistit, do jaké míry je životní styl dotazovaného ovlivněn vírou, protože když například vyvrací nějaké církevní tvrzení, tak při tom uvede i vlastní názor na dané téma.

Všichni mí respondenti byli moji přátelé. Tato skutečnost měla své výhody, ale také nevýhody. Dobré bylo, že mluvili otevřeně a myslím si, že své odpovědi nijak neupravovali. Na druhé straně jsem zjistil, že to, že dělám rozhovor se svými přáteli, mě nedělá uvolněnějším, ale možná jsem měl naopak na začátku rozhovoru větší trému než oni. Je pravda, že toto bylo horší při prvním rozhovoru, než například při třetím. Zjistil jsem ale, že rozhodně trpím menší trémou, když dělám rozhovor s lidmi, které neznám. Když totiž člověk dělá rozhovor s blízkými lidmi, více mu záleží na jejich reakcích. Měl jsem ale štěstí, že mi mí přátelé opravdu vyšli vstříc, a zároveň jsem viděl, že je mé téma docela zajímavé, takže o něm se mnou i diskutovali a neposkytovali jen holé odpovědi.

Měl bych také uvést, že všichni dotazovaní byli muži. Nebylo to původním cílem výzkumu, ale bylo to dáno tím, že tyto lidi jsem znal velmi dobře a chtěl jsem s nimi udělat rozhovor. Pohled ženy na toto téma by mě také velmi zajímal, a možná by byl v některých ohledech odlišný. Ženy z mé generace, které jsou věřící, znám ale mnohem méně, a navíc s nimi nejsem v kontaktu.

2. Východiska a cíle výzkumu

V tomto výzkumu jsem se, na rozdíl od svého výzkumu v létě 2010, zaměřil pouze na tematiku životního stylu a zkoumal jsem lidi své generace. V původním výzkumu bylo mou hypotézou, že lidé v mém věku mají již v otázkách víry celkem jasno, a toto tvrzení stále zastávám. Nemyslím si, že tito lidé mají diametrálně odlišný životní styl od toho mého. Předpokládám ale, že menší odlišnosti, například v jejich hodnotovém systému, zde budou a přijít na takovéto odlišnosti, pokud existují, je cílem tohoto výzkumu.

3. Přehled literatury

Tato část byla pro můj výzkum velmi důležitá. Pomohla mi formulovat výzkumné otázky a v začátcích zkoumání jsem tolik netápal. Je pravda, že tématu, kterým se zabývám, se mnoho prací na českém trhu plně nevěnuje, ale několik knih a článků o sociologii náboženství do tohoto tématu více či méně zasahuje. Žádná kniha, která by se věnovala životnímu stylu věřících, sice neexistuje, ale vznikla vysokoškolská učebnice Sociologie životního stylu, která mi v kombinaci s literaturou zabývající se sociologií náboženství, velmi pomohla.

Začnu dvěma knihami, které byly pro můj výzkum nejdůležitější. Jako první uvedu knihu od Zdeňka Nešpora a Dušana Lužného a kolektivu: Náboženství v menšině, s podtitulem religiozita a spiritualita v současné české společnosti [Nešpor a Lužný: 2008]. Zabývá se kvalitativními výzkumy náboženské situace v Mikulově a v České Lípě. Tato města jsou, co se týče religiozity, naprosté protiklady. Město Chrudim, které je místem mého výzkumu, se v mnohém podobá svou náboženskou situací mnohem více Mikulovu. Jsou zde samozřejmě rozdíly, ale Česká Lípa je oproti tomu naprosto odlišná. Tato kniha se sice věnuje náboženstvím v daných lokalitách. Římskokatolická církev je ale nejpočetnější, tudíž jí je v knize věnován největší prostor. Musím ale říci, že mne zaujaly i ostatní části knihy, které se netýkaly katolické církve a některé mě také inspirovaly k dalším otázkám.

Druhá kniha, která mi dala důležitý teoretický základ pro další výzkum, je vysokoškolská učebnice Sociologie životního stylu [Duffková, Urban, Dubský: 2008]. Napsali ji Jana Duffková, Lukáš Urban a Josef Dubský. Tato kniha začíná teoretickým základem sociologických pojmů, které jsou pro toto téma nezbytné. Je napsán velmi srozumitelně a není zbytečně zdlouhavý. Je sice stručný, ale není informačně chudý. V dalších kapitolách se autoři věnují různým odvětvím životního stylu i různým pohledům na něj. Podrobněji o životním stylu budu psát v další části této práce

Dalším textem, který mi při výzkumu pomohl, byl článek Michaely Bartošové: Mezi Bohem a církví – pluralizace náboženské zkušenost v římskokatolické církvi [Bartošová: 2008]. Můj výzkum se věnuje obecně věřícím lidem mé generace, ale téměř všichni, se kterými jsem dělal rozhovor byli katolíci a navíc se zde autorka věnuje tzv. singles, což je výraz pro mladé, samostatně žijící, lidi bez partnera. Mohou třeba bydlet u rodičů, ale starají se o sebe sami. Někteří lidé, se kterými jsem dělal rozhovor spadá do této kategorie. Neptal jsem se přímo na životní styl singles, ptal jsem se na názory na partnerství obecně, ale tento text mi s několika věcmi pomohl najít směr, jaké otázky klást.

Další text, který jsem přečetl, napsal Roman Vido a jmenuje se: Náboženství a modernita v současné sociologii náboženství [Vido: 2008]. Tento text byl hodně teoretický. Byly zde popisovány různé modernistické a postmodernistické teorie. Některé si byly podobné a některé se naopak vylučovaly. Poté jsem se nad některými teoriemi zamyslel a přišlo mi, že jsou tyto teorie příliš vyhraněné. Myslím si, že v každé, nebo alespoň v téměř

každé bylo něco, co je bezesporu pravda, ovšem zase ne úplně vše. To, co v jedné teorii, podle mne chybělo, bylo zase v té další. Je to pouze můj názor, ale opravdu mi to tak přišlo. Je pravda, že jsem mnoho informací z tohoto textu nepoužil při formulaci výzkumných otázek, ale musím říct, že jsem si trochu posunul své znalosti o současné religiozitě a rozhodně mi byl tento článek užitečný

Více sociologický byl text Dany Hamplové, který se jmenoval Dimenze soudobé české religiozity [**Hamplová: 2008**]. Byly zde srovnány tyto sociologické výzkumy:

Detradicionalizace

*a individualizace náboženství*³ (dále DIN 2006, SOU AV ČR), která jsou doplněna dalšími zdroji, především daty z *Mezinárodního programu sociálního výzkumu (International Social Survey Program – ISSP)*, případně *Evropské studie hodnot (European Value Survey – EVS)*. Výzkum DIN představuje reprezentativní výběr populace České republiky starší 18 let. Projekt usiloval o maximální srovnatelnost s daty ISSP 1998/1999, ale zároveň se snažil přizpůsobit české situaci. Autoři výzkumu se také snažili co nejvíce vycházet ze škál a baterií, u nichž je reliabilita ověřena v zahraničních výzkumech [Hill, Hood 1999]. Tento text byl pro mne nejpřínosnější kvůli části, která se týkala náboženské socializace, což s mým výzkumem také souvisí a to ve velké míře. [**Hamplová str. 707**]

Dále jsem přečetl knihu Sociologie od Anthonyho Giddense [**Giddens: 1999**]. Věnoval jsem se především částem knihy zabývajícím se náboženstvím a metodologií a obecně práci v terénu. Kapitola o náboženství není sice příliš dlouhá, ale je v ní při tom velké množství informací, které se mi při výzkumu hodí.

4. Metodologie

4.1 Výběr respondentů, lokalita a termín výzkumu

Můj hlavní výzkum se konal v Chrudimi a jejím okolí od srpna 2010 do března 2011. Nepočítám nyní svůj předchozí terénní výzkum v Dolní Rovni, který probíhal v červenci 2009, a který mě pro tento výzkum velmi inspiroval. Od léta 2010 jsem začal zkoumat chrudimské katolické rodiny a jejich přístup k víře. Během této práce jsem zjistil, že mě více než rozdíly v přístupu k víře mezi generacemi zajímá, jak mění víra životní styl lidí mé generace, a proto jsem také změnil téma své práce. Výběr respondentů jsem v tomto případě neměl složitý. Z gymnázia jsem znal ze své třídy několik lidí, o kterých jsem věděl, že jsou věřící a navíc to byli moji přátelé. Tato skutečnost byla také důvodem toho, že jsem se o střety víry a životního stylu zajímal ještě dříve, než jsem začal studovat sociální antropologii. V té době jsem sice neprováděl cílený výzkum, vedl jsem ale s těmito přáteli často dlouhé diskuse o podobných tématech, která se vyskytují v této práci. Měl jsem původně v plánu o jeden rozhovor navíc, ale bohužel to nevyšlo kvůli okolnostem. Jednalo se o bratra Pavla Vitáčka, se kterým jsem dělal rozhovor. Znáím se s ním již také delší dobu a jeho odpovědi na mé výzkumné otázky by mě velmi zajímaly. Bohužel ale pracuje na Slovensku a jediný kontakt na něho jsem měl právě přes Pavla a ten odjel v polovině února na studijní pobyt do Lichtenštejnska. Jeho pohled mě zajímal, protože je mu již přes třicet, žije sám a pracuje jako vysoký manažer. Byl by ideálním příkladem úspěšného mladého člověka žijícího životním stylem singles, o kterých se píše v textu Michaely Bartošové: *Mezi Bohem a církví – pluralismus náboženské zkušenost v římskokatolické církvi* [Bartošová: 2008]. Bohužel se mi tento rozhovor nepodařilo uskutečnit, takže všichni moji respondenti jsou studenti, nebo dočasně přerušili studium. Jsou to lidé mé generace, kteří jsou mi svým současným stavem nejbližší, bylo by ale zajímavé mít rozhovor s někým, kdo již opustil školu. Vede již trochu odlišný život, ale myslím si, že v základních věcech, by se jeho odpovědi nelišily tolik od toho, jak by odpovídal, kdyby byl student. Své respondenty jsem si také vybíral z řad přátel, kterým důvěřuji a vím, že by mi nedávali odpovědi, které nejsou úplně pravdivé. Zaprvé totiž oni znají mě a vědí, co ode mne mohou očekávat a já znám je a mohu říci to samé.

4.2 Etické hledisko

Toto hledisko je v případě trochu odlišné než u výzkumů s neznámými lidmi. Jelikož jsem všechny respondenty znal a navíc to byli moji přátelé, nechtěl jsem je svými otázkami nějakým způsobem popudit, nebo urazit. Na druhou stranu jsem měl výhodu v tom, že právě díky tomu, že se známe dlouho, již vím, co by je rozčítit mohlo, takže jsem si v tomto ohledu dával pozor. Nemyslím ale, že by mé otázky byly nějak rizikové, mám spíše občas problémy s nevhodnou poznámkou v nevhodný okamžik, což ale o mě mí respondenti také věděli a brali to tak, že to ke mně patří. Při těchto rozhovorech nebylo možné zůstat neutrální, protože šlo o

mé přátelé. Jak jsem již také psal v úvodu, měl jsem mnohem větší trému, než kdybych mluvil s lidmi, které neznám, nebo kteří mi nejsou blízcí. Z tohoto důvodu jsem si ale naopak mohl dovolit to, že jsem jim neřekl přesně, co budou mé otázky a to z důvodu, aby jejich odpovědi byly autentičtější a nemohli si je předem připravit. Nemyslím, že by to dělali naschvál, ale myslím si, že když se v tomto ohledu o otázkách nepřemýšlí tolik dopředu, tak jsou odpovědi výstižnější. U lidí, které bych neznal, bych měl v tomto ohledu větší obavu, že mi rozhovor neposkytnou.

4.3 Historie výzkumu

Když pomínu můj zájem o různá náboženství a jejich vliv na lidi z dob před studiem sociální antropologie, tak na této škole jsem se začal tomuto tématu d mého prvního terénního výzkumu, v létě roku 2009. Výzkum jsem prováděl v Dolní Rovni a zkoumal jsem zde místní religiozitu a pohřebnictví. Výzkum nebyl příliš rozsáhlý, protože se jednalo o malé město, kde bylo jenom okolo třiceti lidí, kteří chodili pravidelně do kostela. Tito lidé byli také ve věku od padesáti let výše. Již v této době mě napadlo, že další výzkum bych mohl provádět v místě svého bydliště, s lidmi, které znám. Byl jsem si vědom toho, že znám hodně lidí, kteří jsou věřící, takže jsem si myslel, že se získáváním informací nebude problém.

Pro svůj druhý terénní výzkum, který měl přímo navazovat na bakalářskou práci, jsem tedy zvolil téma: Rozdíly v přístupu k víře mezi generacemi chrudimských katolíků. Po výzkum jsem měl několik zdrojů. Jednak jsem navštěvoval mše, kde jsem sledoval, v jakém složení věřící rodiny kostel navštěvují. Dále jsem sepsal postřehy z návštěv domovů těchto rodin, které jsem absolvoval v průběhu předchozí doby. Nejvíce informací jsem ale stejně měl od přátel z mé generace. Jak jsem již psal, v průběhu výzkumu jsem si uvědomil, že zkoumám spíše životní styl daných rodin, než jejich mezigenerační vztahy, a že mám stejně nejvíce informací o lidech mé generace. Po konzultaci s mým vedoucím práce jsem se rozhodl, že tedy změním téma své práce na to současné. Mé předchozí výzkumy s touto prací rozhodně souvisí a bez výzkumu, který jsem prováděl v létě, bych se ani tomuto tématu nedostal. Jelikož byl tento výzkum pro tuto práci velmi důležitý, uvedu některé jeho výsledky také, v dalších částech textu. Poslední část mého výzkumu se již skládala především z rozhovorů s mými přáteli na daná témata. Bylo pro mě lepší, když jsem měl již jasné, jakým směrem se bude má práce ubírat.

4.4 Metody výzkumu

Původní výzkum

Pro tuto práci jsem využíval hned několik metod terénního výzkumu. Jedná se o výzkum kvalitativní, takže zde neuvádím žádná přesná číselná data založená na dotaznících, nebo na empirickém sčítání. První věcí, kterou jsem udělal, bylo prostudování literatury. Prostudované práce jsem již uvedl v předchozí části. Dále jsem si od kamarádky, která se chtěla kdysi nechat pokřtít, sehnal knihu s názvem Věřím a podtitulem Malý katolický katechismus [Beck: 2007]. Tuto knihu dostala od pana faráře a mě velmi zajímalo, jak vypadá literatura, kterou by si měli prostudovat lidé, kteří se chtějí nechat pokřtít. Tato kniha mi pomohla, abych se trochu více vžil do lidí, se kterými jsem prováděl výzkum, popřípadě jsem s nimi mohl i o věcech z knihy diskutovat. Další metodou, kterou jsem použil, bylo přímé pozorování. Jedná se o bohoslužby, které jsem navštěvoval, abych zjistil, v jakém složení lidé navštěvují kostel. Pro můj výzkum mi přišlo důležité zjistit, zda rodiny chodí do kostela pohromadě, nebo kde si v kostele sedají a další informace tohoto druhu. Jednalo se o pozorování spíše nezúčastněné, protože jsem se mše aktivně neúčastnil. Dále jsem používal rozhovory. Vzhledem k tématu mého výzkumu byly nestrukturované nebo polostrukturované, protože většina rozhovorů byla spíše ve formě diskuze. Strukturovaný rozhovor jsem vedl s místním panem kaplanem, ale bohužel jsem neměl k dispozici diktafon. Dále jsem navštěvoval své přátele, kteří jsou z věřících rodin a pouze jsem pozoroval dění. Mými hlavními informátory byli: Pavel Vitáček, můj dobrý kamarád, kterého již znám přes deset let a druhým byl místní pan kaplan Tomáš Kvasnička. Informátorů bylo více, ale tito dva mi poskytli nebo mě nasměrovali na nejpodstatnější informace.

Hlavní výzkum

Pro hlavní výzkum jsem zvolil trochu odlišný postup. Z předchozího výzkumu jsem již měl informace o tom, kdy a v jakém složení navštěvují věřící kostel a celkově jsem získal povědomí, jak rodiny věřících žijí. Nyní jsem se potřeboval zaměřit na jednotlivce z mé generace. Zvolil jsem metodu polostrukturovaného rozhovoru. V praxi to vypadalo tak, že jsem podle literatury i vlastního úsudku zvolil témata, která si myslím, že ovlivňují životní styl každého člověka. Témata byla: Rodina, Dětství, Partnerství, Hodnoty, Práce a volný čas, Cíle a Názor na současnou církev. Každému dotazovanému jsem poté řekl pouze téma a on sám poté mluvil o tom, co to pro něho osobně znamená. Myslím si, že tímto způsobem jsem dosáhl odpovědí, které více ukázaly, co je pro daného člověka důležité. Strukturovaný rozhovor by v tomto případě neměl podle mého názoru smysl, protože každý člověk považuje za důležité trochu něco jiného a tímto druhem rozhovoru bych se mohl připravit o některé důležité odpovědi. Myslím si, že když si lidé sami mohli zvolit, o čem budou na dané téma mluvit, tak jsem se o jejich životním stylu dověděl více. Rozhovory jsem nenahrával, protože, jak jsem již psal, probíhaly formou diskuze, takže jsme často odbočovali, proto jsem si vždy pouze vypisoval důležité informace či citáty pouze k danému tématu. Mými hlavními informátory byli moji přátelé z osmiletého gymnázia. Byli jimi: Martin Blažek, Pavel Vitáček, Ondřej Sadílek, Benjamín Kučera a Lukáš Šmídek. Jsou stejně staří jako já, tedy 22 let.

Všichni studují, nebo pouze přerušili studium. To, že všichni dotazovaní jsou muži, nevyplývá z výzkumného záměru, přišli mi zkrátka nejvhodnější. Zním sice asi dvě ženy z mé generace, které jsou věřící, nejsem ale s nimi v kontaktu.

5 Víra, životní styl a moje generace

Nyní popíši dva základní pojmy této práce a z čeho jsem vycházel. Začnu u víry. Definic víry je velké množství. Existuje naopak i mnoho negativních definic, které popisují, co víra není. S pokračující sekularizací společnosti se víra začíná stávat čím dál více abstraktním pojmem. Zaměřil jsem se na víru v českém prostředí. I když se u nás mnoho lidí nehlásí k žádné církvi, nedají se považovat za čisté ateisty. *Šetření z posledních let naopak naznačují, že nezanedbatelný počet Čechů věří, že existuje nějaká nadpřirozená síla, že hvězdná znamení a horoskopy mohou ovlivnit běh lidského života nebo že někteří věštci mají schopnost předvídat budoucnost.* [Bartošová str. 2]

V mém výzkumu jsem se naopak dotazoval lidí, kteří mají svou víru spojenou s institucí církve. Kromě jednoho člověka, který je evangelík, byli všichni dotazovaní katolíci. Zajímalo mě, do jaké míry žijí podle církevních pravidel a naopak do jaké míry u nich došlo k privatizaci jejich víry, což znamená jak si „vyložili“ víru po své, nebo která pravidla odmítají. Tito lidé byli k víře vychováváni a je součástí jejich života. Zajímalo mě tedy, do jaké míry toto vše ovlivnilo jejich životní styl a zda se liší například od mého, nebo osatních lidí mé generace, kteří se nehlásí k žádné církvi.

Jak jsem již psal, zajímalo mě propojení víry se životním stylem. Na toto téma nebyla napsána žádná práce a na téma samotného životního stylu jich bylo napsáno málo. V knize Sociologie životního stylu bylo několik teorií, jak k tomuto tématu přistupovat. Je zde popsáno, jak funguje člověk ve společnosti a jak se chová jako individuum. Jsou zde popsány různé aspekty životního stylu a jsou popsány z několika pohledů. Životní styl je vlastně všechno, čím se člověk v životě řídí, a co ho ovlivňuje. Může se jednat o maličkosti, nebo naopak o vážná rozhodnutí. Každá z teorií měla pasáže, se kterými jsem souhlasil, ale v některých ohledech jsem měl názor odlišný. Po přečtení knihy jsem pro své rozhovory zvolil témata, která si myslím, že ovlivňují životní styl každého člověka. Z odpovědí na tato témata jsem zjišťoval, jak je životní styl dotazovaných propojen s vírou. Prvním tématem byla rodina, která je prostředím primární socializace, tudíž má na budoucí životní styl nezanedbatelný vliv. Dalším tématem bylo dětství, které sice úzce souvisí s rodinou, ale zároveň je to i doba sekundární socializace, která je pro životní styl také velmi důležitá. Myslím si, že občas přátelé a blízcí lidé mohou jedince ovlivnit i více, než vlastní rodina. Dalším tématem bylo partnerství. Podle toho, jak člověk přistupuje k partnerskému životu, se dá také poznat, jakým způsobem žije. Poté jsem se ptal na hodnoty. Toto téma o životním stylu také může říci hodně a navíc se zde, podle mého názoru, dalo dobře vypořádat propojení s vírou. Dalším tématem byla práce a volný čas. V životním stylu jako takovém je toto téma velmi důležité. Nebyl jsem si ale jistý, jestli se zde projeví nějaké propojení s vírou. Jak jsem později zjistil, tak se opravdu neprojevuje, a pokud ano, nedá se to výzkumem příliš zjistit. Dále jsem se ptal na plány do budoucna, protože životní styl každého člověka většinou směřuje k nějakému cíli. Zde jsem si také nebyl jist, zda zjistím propojení s vírou, ale myslím si, že v některých ohledech se toto propojení dalo prokázat. Posledním tématem byl názor na současnou církev. Zajímal mě pohled věřících na vlastní církev a hlavně věci, ve kterých s církví nesouhlasí. Odpovědi na tyto otázky mi také celkem napověděly, do jaké míry je životní styl dotazovaných ovlivněn vírou.

Měl bych také popsat, koho považuji za lidi mé generace. Jsou to lidé stejně staří, nebo starší, než jsem já. Tuto hranici zvolil, protože jsem se mé matce narodil o něco později, takže jsem vždy byl v kontaktu s vrstevníky stejně starými, ale spíše staršími. V praxi to vypadá tak,

že dnes někteří osmnáctiletí lidé mají stejně staré rodiče, jako je můj bratranec. Znamená to, že já jsem mezi lidmi, které považuji za svou generaci mezi posledními. Přesné určování toho, kdo patří do které generace není tak úplně možné a může docházet k různému prolínání, ale až na možné výjimky si myslím, že toto rozdělení je celkem na místě. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že si s lidmi, kteří byli narozeni po roce 1990 rozumím již trochu méně. Je to dáno asi tím, že právě oni jsou opět ti nejstarší ze své generace a jejich vrstevníci jsou buďto stejně staří, nebo mladší než oni. Určitě je to způsobeno i tím, že v této době, na přelomu osmdesátých a devadesátých let došlo k mnoha společenským změnám, které zanechaly svůj otisk.

6 Město Chrudim

Město Chrudim leží zhruba 110 km východně od Prahy v nadmořské výšce od 237 m do 377 m; nadmořská výška hlavního náměstí je kolem 265 m. historické osídlení na ploše města je archeologicky doloženo od mladšího paleolitu (před 8000 př. n. l.), první spolehlivá písemná zmínka o Chrudimi se vztahuje k 10. lednu roku 1055, přesné datum založení města není známo (před rokem 1276). Původ jména Chrudim je nejasný, odvozuje se nejčastěji od vlastního jména Chrud. Okolí Chrudimě se označuje jako Chrudimsko. Často je tím míněn rozsah okresu Chrudim v hranicích z let 1960 až 2002 (tj. včetně Heřmanoměstecka, Chrastecka, Hlinecka, Nasavrcka, Skutečska, Třemošnicka), jindy jen nejbližší okolí města do vzdálenosti 2 až 3 km. V minulosti tak byla označována i jiná území, například bývalý soudní okres Chrudim. Od roku 2001 je Chrudim součástí Pardubického kraje. Historické centrum města se nachází na ostrohu stoupajícím nad okolní terén. Střed města v blízkém okolí obklopují výšiny zvané Pumberky, Vlčí hora a Skřivánky. Kolem ostrohu protéká řeka Chrudimka, od níž se na některých místech oddělují vedlejší větve a zbytky systému mlýnských náhonů.

Ve městě Chrudim a jeho místních částech k 31. 12. 2002 žilo 23 898 obyvatel. V současné době je toto číslo velmi podobné. Městský úřad se po zrušení okresního úřadu stal 1. 1. 2003 úřadem s rozšířenou působností. Technická a občanská vybavenost byla k 31. 12. 2002 následující: pošta se třemi středisky, místní komunikace v délce 65 km, veřejný vodovod, kanalizace s napojením na čistírnu odpadních vod, plynofikace, dálkové vytápění části z teplárny v Opatovicích nad Labem, krytý plavecký bazén a letní plovárna 27 hřišť a stadionů (krytý zimní stadion, dva fotbalové stadiony, z toho jeden s atletickou dráhou), 10 mateřských škol, 6 základních škol, 11 středních škol, 3 speciální školy, základní umělecká škola, 9 tělocvičen, městská knihovna se 3 pobočkami, kino, 2 divadelní scény (bez stálého souboru), 3 muzea, 1 galerie, 2 hotely a ubytovny,... (Tyto údaje se od roku 2002 také nezměnily.)

Řeka Chrudimka pramení severozápadně od Svratouchu a po 104 km ústí do Labe v Pardubicích. Řeka se původně jmenovala Kamenice. Jméno Chrudimka se v písemných pramenech poprvé objevuje v roce 1581. [Chrudim, vlastivědná encyklopedie, str. 54]

Nyní napíši stručně o církvích v Chrudimi. Budu se věnovat třem největším církvím ve městě. Jsou jimi katolická církev, Církev československá husitská a Církev bratrská. O dalších církvích nebo seskupeních psát nebudu, protože ve městě, ani pro moji práci nejsou podstatné.

Začnu u katolické církve (KC). Chrudim spadá do církevní provincie české, diecéze královéhradecké, vikariátu chrudimského, a tvoří farnost chrudimskou. Chrudimská farnost, nazývána pro svůj význam tradičně děkanství, byla v roce 1894 povýšena na arciděkanství. Úřední označení jednotky je Římskokatolická farnost-arciděkanství Chrudim. Arciděkanským kostelem je kostel Nanebevzetí Panny Marie na Resslově náměstí. Filiálními kostely jsou kostel sv. Kateřiny, kostel sv. Michaela a hřbitovní kostel Povýšení svatého Kříže. K chrudimské farnosti patří i další filiální kostely v přilehlých obcích. Podle sčítání lidu v roce 2001 se ke katolické církvi hlásilo 4617 obyvatel města. Nedělních bohoslužeb se v březnu 2005 pravidelně účastnilo zhruba 300 věřících. Toto číslo se potvrdilo i při mém pozdějším výzkumu. Ve farnosti působí sdružení mládeže Záboj, Farní charita, chrámový pěvecký sbor a probíhá zde vyučování náboženství dětí. Součástí KC je Církev

řeckokatolická, ke které se v Chrudimi hlásí jen několik věřících- bohoslužby mají v kostele sv. Michaela. Počátky historie církve v Chrudimi nejsou zřetelné. Některé kostely jsou písemně doloženy zhruba od poloviny 14. století. **[Chrudim, vlastivědná encyklopedie, str. 61]**

Další církví je Církev československá husitská (CČSH). CČSH vznikla v roce 1920, v Chrudimi byla náboženská obec ustanovena roku 1921. Bohoslužby se nejdříve konaly v tehdejší gymnáziu, od roku 1935 se konají v nově postaveném Husově sboru. Ve farnosti dlouhodobě působí pěvecký sbor. Náboženská obec CČSH měla v Chrudimi v březnu 2005 asi 500 členů, bohoslužeb se účastnilo zhruba 30 věřících.

Poslední církev, kterou zmíním, je Církev bratrská (CB). Je to reformační církev kalvínského směru. Vznikla v roce 1880 s návazností na tradici Jednoty bratrské. Současný název má od roku 1967. V Chrudimi se první věřící tehdejší Jednoty českobratrské objevili začátkem dvacátých let 20. století, bohoslužby se zde konaly od roku 1927. Zprvu kazatelská stanice se 1. 1. 2001 změnila v samostatný sbor. Sbor CB měl v březnu 2005 celkem 56 plnoprávných členů, 3 přípravné členy a 32 dětí. Nedělních bohoslužeb se účastní pravidelně asi 70 věřících. **[Chrudim, vlastivědná encyklopedie, str. 19]**

7 Původní výzkum

Toto jsou poznatky z mého terénního výzkumu, který proběhl v létě 2010. Jak jsem již psal, zkoumal jsem vztahy mezi generacemi katolíků v Chrudimi. V podstatě jsem také zkoumal životní styl. Bylo to ale u všech generací a mezi nimi jsem hledal rozdíly. Uvedl jsem zde příklad záznamu rozhovoru s panem kaplanem Tomášem Kvasničkou, kde jsem se dověděl, jak probíhá náboženská výchova mladých věřících v Chrudimi. Do této kategorie spadali dříve také tři z mých dotazovaných v novém výzkumu, takže jsem získal jistou představu o části jejich dětství z druhé strany. Byli jimi Martin Blažek, Pavel Vitáček a Lukáš Šmídek. V rozhovorech na nový výzkum jsem se jich na to, zda chodili na náboženství, neptal, protože mi více šlo o to, zda o tom začnou mluvit sami. Nezačali. Pouze Pavel mi řekl, že na náboženství přestal v období, kdy začal chodit na gymnázium. Ostatní prý také chodili na náboženství, ale nevím dokdy. Dále jsem zkoumal, jak vypadají interiéry bytů nebo domů u věřících rodin. Tyto poznatky mi také o životním stylu rodin něco napověděly.

Dne 2. 9. 2010 jsem navštívil chrudimskou faru. Zde jsem zastihl pana kaplana Tomáše Kvasničku a položil mu několik otázek. Ptal jsem se především na současnou výuku náboženství a na to, de a kdy se vyučuje a kdo tam chodí. Možnost navštěvovat náboženskou výuku je v Chrudimi pouze na jedné škole, a to je základní škola v Husově ulici. Zbytek výuky probíhá v prostorech chrudimské fary. Hodiny náboženství navštěvuje okolo 60 dětí. Jsou rozděleny do skupin. Nejsou rozděleny přesně podle tříd, ale snaží se dělat skupiny tak, aby nebyly velké rozdíly. Například mi pan kaplan řekl, že se snaží dávat sourozence do stejné skupiny. Náboženská nauka ale není jen pro základní školy. Je i pro děti předškolního věku, nebo pro středoškoláky. Hodina náboženství se koná jednou týdně a všechny skupiny vyučuje dohromady pět lidí. Skupině středoškoláků nepravidelně přednáší i místní pan děkan Jiří Heblt. Jednu skupinu vede pan kaplan Kvasnička a jednu skupinu vede RnDr. Tomáš Pavlík, který je právě členem rodiny, která je v chrudimském katolickém dění velmi výrazná a všichni její členové jsou aktivními katolíky. Dále jsem se ptal, zda se s věkem dětí nesnižuje jejich účast na výuce. Pan kaplan mi řekl, že k tomuto trendu nedochází, protože při kurzech prý většinou vznikne „dobrá parta“ a ti lidé to berou i jako společenskou událost, místo pro setkávání, tudíž účast je stabilní. Další moje otázka se vztahovala k návštěvnosti bohoslužeb a konkrétně k účasti rodin s dětmi. Vzhledem k tomu, že se mše konají každý den a to ve dvou kostelech, měl jsem předpoklad, a bylo to potvrzeno i mými návštěvami bohoslužeb, že největší účast bude v neděli dopoledne. Věcí, která mě mírně překvapila, bylo, že prý je docela velká účast rodin s dětmi v pátek na mši, která se koná v osmnáct hodin. Tedy ta účast není stejná jako v neděli dopoledne, ale je větší než na mších v ostatní dny. Také mi došlo, že jsem vlastně na běžné páteční bohoslužbě do této chvíle nebyl. K tomuto tématu jsem se ale dověděl jednu novou věc. Každé úterý, jednou za čtrnáct dní se konají v kostele Nanebevzetí panny Marie mše speciálně pro rodiny s dětmi. Začínají v osmnáct hodin a v zimě se konají v prostorech fary, kvůli teplu. Začínají v osmnáct hodin a hraje se zde na kytaru a celkově je mše přizpůsobena dětem. Dále jsem se ptal, zda jsou všechny děti, které chodí na náboženství z věřících rodin. Čekal jsem odpověď, že ano, ale byla zde i výjimka. Byla jí jedna dívka,

kteřá sem chodila s kamarádkou a nebyla z věřící rodiny. Tato dívka se poté nechala ve věku čtrnácti let pokřtít sama ze své vůle. (Čtrnáct let je věk dosažení dospělosti v katolické církvi.)

Další částí mého výzkumu bylo pozorovat, jak se liší například pokoj člověka dvacetiletého, jeho rodičů a prarodičů a jestli se celkově liší od zařízení u lidí, kteří nejsou věřící. Navštěvoval jsem své přátele během výzkumu u nich doma, ale musím říci, že jsem je navštěvoval i před výzkumem, takže mohu říci, že mi utkvělo hodně detailů. Tito přátele se jmenují Pavel Vitáček a Lukáš Šmídek. Znáám je již přes deset let a mohu říci, že jsme dobří přátele. Díky nim, i když mi to tehdy nedošlo, mi bylo umožněno nahlédnout do domácností věřících. A nemyslím pouze u nich doma, ale například u prarodičů a hlavně jsem s nimi chodil každý rok koledovat o velikonocích. Oni chodili pouze do rodin, kde byli všichni věřící a já jsem je většinou znal také. Navíc jsem s nimi jezdil na různé akce, které pořádala katolická církev. Nyní myslím například lyžařský zájezd, který pořádali pardubičtí seleziáni, nebo víkendový pobyt v Olomouci s různými hrami stezkami a podobně. Na obou akcích jsem byl s Pavlem Vitáčkem. Tyto akce již zmiňovat nebudu, nyní o nich ale píši, abych nastínil, že jsem měl mnoho příležitostí pozorovat, jak vypadají obydlí chrudimských věřících rodin. Byty nebo domy věřících rodin se příliš neliší od těch, které nejsou věřící, v něčem ale přece ano. Byly to sice jen drobné rozdíly, ale mou pozornost upoutaly. Rozhodně všechny tyto domy nebo byty musely mít větší počet pokojů, protože ve většině těchto rodin měli tři nebo více dětí, ale to je ve věřících rodinách celkem obvyklé. Dále byl v některých bytech umístěn obraz panny Marie a to většinou buďto v chodbě nebo v kuchyni. Musím ještě dodat, že jsem u všech lidí nebyl v každé místnosti. Jedna věc mě ale zaujala úplně nejvíce. Když vezmu dům, kde žiji, nebo domy ostatních známých a přátel, kteří nejsou věřící, tak je již dnes skoro v každém pokoji televize. V domech či bytech věřících rodin byla v drtivé většině případů pouze jedna velká televize v obývacím pokoji s velkým počtem sedaček kolem. V jednom případě měli rodiče ještě televizi v ložnici, ale jinak všude byla jen jedna. Rozhodně si nemyslím, že by v tom hrála roli finanční stránka. Myslím si, že se prostě rodina schází u televize, což se dělo dříve i v rodinách, které nebyly věřící, ale s nástupem dostupné techniky, internetu a dalších médií došlo v rodinách k jistému odcizení a řekl bych, že ve věřících rodinách k tomuto trendu dochází pomaleji.

8 Rozhovory

8.1 Rozhovor s Martinem Blažkem

Rozhovor s Martinem Blažkem jsem měl již v plánu vloni o prázdninách. On bohužel odcestoval na dlouhodobý pobyt do Kanady, ale naštěstí se přijel do Chrudimi podívat začátkem února tohoto roku, takže rozhovor mohl proběhnout. Byl zde pouze dva týdny, proto jsem rád, že jsme se domluvili. Martin Blažek je stejně starý jako já a chodili jsme na stejnou školu od šesté třídy, takže se již známe přes deset let. Vždy jsme byli přátelé a vycházeli jsme spolu dobře, ale spíše jsme se potkávali na různých akcích, kde jsme oba měli ještě mnoho dalších přátel. Když jsme byli mladší, tak jsme se příliš nepotkávali, protože jsme oba navštěvovali odlišné podniky a setkávali jsme se pouze ve škole a na školních akcích. Příliš jsem toho o něm nevěděl. Z toho, co jsem o něm dověděl během našich konverzací, jsem zjistil, že má více sourozenců, které jsem ale znal spíše od vidění a že se umí dobře bavit. Nikdy jsem nepřemýšlel o tom, že by byl věřící. Nemyslel jsem si ani, že je nevěřící, zkrátka jsem o tom neuvažoval. V létě jsem ho ale začal potkávat na mších během mého terénního výzkumu. Začali jsme se bavit o mé práci a dokonce jsme se začali i více potkávat v hospodě, protože od sebe bydlíme nedaleko, ale dříve jsme se museli vždy minout. O tom, jak jsem s Martinem potkával na mších, se zmiňuji právě ve svém původním výzkumu. V té době jsem se právě rozhodl, že bych s ním rád udělal rozhovor, ale bohužel jsem mu neřekl včas a on odjel do Kanady. Proto jsem byl velmi rád, že se alespoň na dva týdny vrátil. Měl jsem trochu obavy, protože jsme nikdy nevidali tolik často, ale když jsem ho požádal o rozhovor, byl velmi vstřícný a poskytl mi velmi mnoho informací. Rozhovor jsem nenahrával, protože jsme se bavili asi pět hodin a nejenom o otázkách víry a životního stylu. Musím říci, že jsem si dlouho s nikým takhle do hloubky nepromluvil a jsem rád, že jsem ho mohl lépe poznat. Na rozhovor mě pozval k sobě domů. Žije v klasickém rodinném domě, ale uvnitř je vidět, že zde žije věřící rodina. V obývacím pokoji je sbírka sošek panny Marie a v kuchyni visí kříž. Velmi mě potěšilo, že o tématu mluvil otevřeně, a že o něm opravdu přemýšlel, čímž mi také pomohl. Začal jsem mu říkat pojmy, které jsem vypsals v metodologii, a on mi říkal, co pro něho znamenají.

Prvním pojmem byla rodina. Hned si vzpomněl, že pro něho byly první Vánoce v Kanadě bez rodiny velmi těžké. Zamýšleli jsme se nad tím, zda to bylo pro něho ještě těžší kvůli tomu, že je věřící, protože si myslím, že každý, kdo má rodinné vztahy alespoň trochu vstřícné, tak první Vánoce bez rodiny asi bude nést hůře, ať už je věřící, nebo není. Na tuto mou poznámku mi ale řekl, že si myslí, že křesťané mají přece jenom trochu hlubší prožívání svátků, jako jsou Vánoce a Velikonoce. Je pravda, že znám mnoho lidí věřících i nevěřících a na slavení těchto svátků jsem se jich ptal. Pro nevěřící již opravdu asi nemají velký duchovní význam, ale téměř všichni mi řekli: „O Vánocích by měla být rodina pohromadě“. Dále mi řekl, že myšlenky na rodinu jsou utužovány i samotnou církví, protože v bibli je popsána důležitost rodiny a v kázáních je tento důraz také dodržován. Jsou to také důvody, proč věřící lidé myslí více na rodinu. Je pravda, že také záleží na jednotlivcích, ale průměrně tolik

rozvodů mezi věřícími není. On je také církevní rozvod mnohem složitější věc, než klasický rozvod v občanském právu (musí ho schválit papež). V souvislosti s tímto tématem mi také řekl, že věřící lidé se snaží své problémy v manželství více řešit. Nemohu sice říci, zda to tak je všude, ale údaje o počtech rozvodů napovídají, že by to tak mohlo být. Řekl jsem mu také, že mám pocit, že věřící lidé mají určitou disciplinovanost a on mi řekl, že by to mohlo souviset s obecným uznáváním autorit jako je bůh nebo farář. Něco podobného mě napadlo také, ale on mi to potvrdil. Než jsme skončili s tímto tématem, tak mi ještě řekl: „Církev, když už nic jiného, tak tě to přiměje aspoň jednou za týden bejt s rodinou v neděli dopoledne.“

Dalším pojmem, o kterém jsme se bavili, bylo dětství. Ptal jsem se, zda mu například víra ovlivnila jeho život, nebo jestli měl nějaký problém s vrstevníky, kteří nebyli věřící. Vzpomněl si, že ho v raném dětství příliš nebavilo chodit do kostela a že se modlil s rodiči. Postupem času mu chození do kostela přišlo jako samozřejmost. Řekl doslova: „Praktický život to v zásadě neovlivnilo, stejně si to tolik neuvědomuješ“. Co se týče vrstevníků, tak zde problémy neměl, pouze ho prý obtěžovala otázka: „Ty fakt chodíš do kostela?“ Po této odpovědi se na chvíli zamyslel a pak dodal, že on se za to nestyděl a proto ho to trochu mrzelo. Vzpomínám si, že v předškolním věku a na prvním stupni základní školy jsem sice o nikom nevěděl, jestli je věřící, ale když někdo dělal něco jinak, tak jsem na něho upřel pozornost a vím, že některé děti to dělaly dost ve zlém, takže jsem si uměl jeho situaci docela dobře představit. Myslí si, že víra a jeho dětství musely ovlivnit jeho současné hodnoty a že spolu souvisejí. Zamyslel se také nad tím, zda je správné, že rodiče od narození vštěpují děpují dětem do hlavy určitý směr a ony si nemohou vybrat. Nad touto otázkou jsem se zamýšlel také již již dříve, ale myslím, že zde převažuje tradice. Martin mi toto řekl, že to nejspíš nemůže zásadně ovlivnit a ty zásady jsou v podstatě správné, takže nemůžou uškodit („Není to žádná sekta“.) Říkal ale také, že zná spoustu lidí, kteří přestali chodit do kostela. Dále mluvil o tom, že ho nejspíš poznamenala určitá uniformita v katolické církvi a že kvůli tomu se podvědomě snaží nevybočovat vzhledem. Je pravda, že osobně znám několik výjimek, ale této tendence jsem si při svých pozorováních všiml. Opravdu si nevzpomínám, že bych někdy na mších viděl někoho, kdo by se svým oblečením nebo doplňky výrazně odlišoval od ostatních. Řekl doslova: „Já klidně můžu někoho provokovat, ale asi to nikdy nebude vzhledem“. Také se mu ještě dříve nelíbilo, jak on řekl: „vtloukanej respekt k autoritě“. Sice dodal, že to nejspíš svým způsobem zabralo, ale nelíbilo se mu to. Dnes se prý již tolik nahlas nemodlí, ale spíš jde o myšlenku.

Dalším tématem, které jsme probírali, bylo partnerství. Říkal, že ho nelákají flirty a známosti na jednu noc. Zde podotkl: „Ne, že bych to nikdy neudělal“. Za ideální ale považuje dlouhodobý, pevný vztah. Podle jeho názoru je mezi věřícími trochu větší zdrženlivost.

Toto téma, jak jsem později zjistil, je u něho dosti spjato s dalším okruhem mých otázek, které se týkaly hodnot. Partnerství se poté spíše více probíralo v tomto tématu. Za velkou hodnotu považuje rodinu a cítí se na ni být hodně fixován. Za největší dar považuje život. Proto nesouhlasí s myšlenkou, že by se člověk měl hodně omezovat, ale měl by si život užít, takže když člověk chce, tak ať pije, kouří, nebo si dopřává ostatních požitků, když to úplně nepřehání, nebo tím neškodí druhým. S tím i souvisí jeho naprostý nesouhlas s potraty, protože to považuje za mrhání darem života. Potrat prý pochopí pouze v případě znásilnění,

velkého postižení dítěte, nebo v případě, že by byla přímo ohrožena matka. Z tohoto důvodu je také proti eutanázii. V této souvislosti řekl: „Život je nepředvídatelný, nikdy nevíš, co se stane, dá se tomu říct třeba zázrak a navíc se to dá i zneužít“. Myslím si, že tento názor je ovlivněn tím, že je věřící. Myšlenka, že se dá eutanázie zneužít, napadne mnoho lidí, ale být proti eutanázii kvůli tomu, že by se mohlo stát něco jako zázrak, to už vám mnoho lidí neřekne. Dále je i proti trestu smrti, což je s jeho předchozími názory pochopitelné. Trest smrti je prý velmi transparentní, ale poté již není žádná jiná možnost. Poté jsme se bavili ještě o vztazích a zde jsme se shodli, že nezáleží na počtu partnerů, ale na kvalitě vztahu. Z toho mi vyplynulo, že i člověk, který se nepočítá jako věřící může mít stejný názor. Já na to třeba nahlížím z jiného úhlu pohledu a mám trochu jiné hodnoty, ale výsledek je stejný a hodně záleží na jednotlivých lidech. Než jsme dokončili toto téma, tak mi ještě řekl, že za hodnotu považuje samotnou víru a že víra s ostatními hodnotami souvisí. Také ale dodal, že se to nesmí přehánět. Nakonec jsem se ho zeptal, zda by mi mohl říct tři své nejdůležitější hodnoty a to v pořadí, jak jsou pro něho důležité. Na první místo uvedl život, na druhé rodinu a na třetí lásku.

Dále jsem se ho ptal na práci a volný čas. Své volno tráví jako všichni ostatní a nijak se neliší, výjimkou jsou pouze nedělní dopoledne a dodržování církevních svátků. V této souvislosti ještě podotkl, že chodí jednou za rok ke zpovědi. Poté jenom řekl: „Možná je to hřích, že se nevzdělávám v oblasti víry, ale mě to úplně nezajímá, já spíš o tom přemejšlim po svém.“ Tím narážel na to, že ve volném čase nestuduje náboženské spisy. Když jsem se poté ptal na práci, tak i zde bylo patrné, že je pro něho velmi důležitá rodina. Chtěl by mít takovou práci, aby rodinu dobře zajistil, ale zároveň by ji nechtěl zanedbávat. „Práce nesmí být nadřazena hodnotě rodiny“, řekl doslova. Nechce být kariéristou a workoholikem. Tvrdí, že práce by měla člověka bavit, ale rodina je důležitější. Nakonec jsem se ještě zeptal, jaké jsou jeho cíle. V podstatě mi zopakoval, že to je je spokojená a harmonická rodina a práce, která by ho naplňovala. Dále mi ještě řekl, že by rád třeba i někdy někomu pomohl, bude-li mít možnost.

Dále jsem se Martina ptal na jeho názor na církev. Řekl mi, že ho nejvíce ovlivnil místní farář, mnohem více, než všechny ostatní církevní instituce. Myslí si také, že to tak funguje pro všechny lidi obecně. Během svých pozorování jsem si také všiml, že lidé jsou nejvíce ovlivňováni lokálními knězi. Z toho, co církev hlásá, si bere jen určité myšlenky. Zdůvodnil to tím, že papež i biskup jsou také jen lidé a tudíž jsou omylní. S touto myšlenkou také souhlasím. Dověděl jsem se, že Martinova rodina nebyla spokojena s dřívějším chrudimským farářem, a proto dojížděli na mše do jiných měst. Tento případ se týká i rodiny Pavla Vitáčka, se kterým jsem také dělal rozhovor. Řekl mi také, že toto není úplně neobvyklé a pověděl mi rčení, které se prý říká a to zní: „Co farář, to církev.“ Toto rčení se mi líbí a myslím, že situaci odpovídá, protože každý farář je jiný a do mši vkládá i své osobní názory a zkušenosti, tudíž kázání na to samé téma od dvou různých farářů, vždy budou odlišná. Martin má také názor, že v současné církvi je příliš málo změn a sám o sobě řekl: „Nejsem úplně klasickej věřící.“ Tímto jsme se dostali k takzvanému zpovědnímu zrcadlu. Já jsem nejdříve nevěděl, co to je. Tato malá knížka v podstatě více specifikuje desatero a podrobněji vypisuje co je a není hřích. Ideální věřící by měl přesně dodržovat, nebo spíše naopak nedělat věci,

kteře jsou popsány v této knize. Také mi říkal, že má právě problém s tím, že mnoho věcí z té knihy za hřích nepovažuje a že to již není pro dnešní dobu aktuální, ale stále pro věřící platné.

Na konci rozhovoru jsem se ho zeptal, jak vypadá jeho život, co se týče víry v Kanadě. Zde také chodí na mše. Je zde prý více věřících, ale jsou to spíše protestanti. Základní katolické hodnoty jsou zde prý v zásadě stejné, ale prostředí je zde uvolněnější. Opět ale také hodně záleží na faráři. Také podotkl, že v Kanadě je dnes již málo svateb. Celkově popsal, že jsou tam stejné hodnoty v trochu odlišném prostředí.

Bavili jsme se i o mnoha dalších tématech, ale ta již příliš nezapadala do mé práce. Jediné, co ještě souviselo s mým tématem, byl jeho názor na registrované partnerství. Víím, že názor církve na tuto věc je naprosto jasný a tak mě zajímalo, jaký na to má Martin názor. Řekl, že proti tomu v zásadě nic nemá, jen si myslí, že by gayové a lesbičky neměli vychovávat děti. Jinak prý chápe, že registrované partnerství má i praktické stránky, co se týče například nemoci, nebo dědictví. Myslím si ale, že jeho názor na tuto problematiku je mírně ovlivněn tím, že je věřící. Například řekl, že proti tomu nic nemá, ale hned v zápětí dodal poznámku: „I když je to proti přírodě.“ Já víím, je to pouze drobnost, ale myslím, že jeho názor je trochu ovlivněn. Možná si toho není ani vědom. Je to sice pouze můj názor, ale myslím si, že to tak opravdu je. Jinak si ale myslím, že Martin je opravdu velmi tolerantní člověk a musím říci, že se mi jeho přístup k víře líbí. Je také pravda, že je byl velmi vstřícný a také rád mluví, tudíž si myslím, že byl tento rozhovor pro mou práci velmi přínosný.

8.2 Rozhovor s Pavlem Vitáčkem

Můj další rozhovor jsem dělal s Pavlem Vitáčkem. Jak jsem již psal, známe se již z osmiletého gymnázia a jsme velmi dobří přátelé. Tento rozhovor se uskutečnil v pátek 11. února, protože bylo velmi složité domluvit se na čase setkání. Pavel totiž vlastní firmu na prodej kytar a navíc studuje v Brně. Nakonec jsme se sešli v kavárně. Mohli jsme se ještě sejít v jeho kanceláři, kterou má v jejich rodinném domě, a za kterou má ještě menší byt, který ještě ale není úplně zařízený, tak jsme nakonec zvolili kavárnu. Rozhovor nebyl tak dlouhý jako s Martinem, nebylo proto, že by Pavel nechtěl na něco odpovídat. Zodpověděl mi mi ty samé otázky, ale on je mnohem stručnější a racionálnější a možná trochu uzavřenější než Martin a i méně mluví. Musím ale říci, že Pavla znám již velmi dlouho, a vím, že se po čase rozmluví. A měl jsem pravdu. Prvních dvacet minut byly odpovědi spíše stručné, ale poté jsme přešli spíše k diskusi. Pavel se také začal ptát mně. Stejně jako Martin se nad otázkami zamýšlel, ale bylo zde poznat, že jeho životní postoj je naprosto odlišný. Zde mě velmi právě zaujalo, jak dva rozdílní lidé odpovídají na stejné otázky. Pavel je podnikatel a studuje ekonomickou školu a naproti tomu Martin studoval architekturu a je spíše humanitně založený. Od tohoto se podle mého názoru odvíjí i jejich přístup k víře. Je to poznat i z rozhovorů.

Stejně jako na začátku rozhovoru s Martinem, jsem s Pavla zeptal, co pro něho znamená rodina. Bez dlouhého přemýšlení mi řekl, že pro něho znamená oporu a soudržnost. Poté to rozvedl na příkladu svého vztahu se sourozenci. Pavel má tři starší sourozence, dva bratry a sestru. Popisoval, že se na ně může vždy spolehnout a vidí v nich oporu. Samozřejmě, že občas měli konflikt, ale nikdy nebyl závažný. Prý občas měli dříve neshody kvůli tomu, že se ho starší sourozenci snažili vychovávat, ale nikdy nebyly závažné. Poté řekl, že dnes již mají, všichni odlišné zájmy, ale ta opora stále trvá. Nemohu příliš posoudit, jak je to v rodině ve vztahu se sourozenci, protože sám žádné nemám. Myslím si ale, že starší sourozenci mají sklony vychovávat ty mladší a těm se to většinou nelíbí. Soudím takto hlavně podle svého okolí, jak od příbuzných, tak od přátel, kteří mají sourozence. Toto se ale podle mě děje ve většině rodin s více dětmi a nezáleží na tom, zda jsou věřící, nebo ne. Soudržnost sourozenců v pozdějším věku již vždy tak samozřejmá není. Zním mnoho případů, kdy spolu sourozenci dlouhou dobu z nějakého důvodu nemluvili. Šlo například o dědictví, ale někdy to byly mnohem malichernější důvody. Tito lidé ale nebyli z věřících rodin a to mohu říci, že znám hodně rodin, jak věřících, tak nevěřících. Může to být náhoda, ale myslím si, že celková soudržnost je mezi sourozenci z věřících rodin o něco větší a trvá delší dobu, ale zároveň si myslím, že není úplně neotřesitelná. Dále si Pavel vzpomněl, že v dětství vykonával s rodinou hodně aktivit a že byla rodina často pohromadě. Ví, že Pavel jezdil celkem často na akce pořádané katolickou církví. Na jedné této akci jsem byl s ním v patnácti letech. Jednalo se o víkendový výlet do Olomouce, kde se sice spalo v klášteře, ale v oddělené části, takže to nebylo k rozeznání například od nějaké starší školní budovy. Myslím ale, že mnoho dětí z rodin, které nejsou věřící, dnes na takovéto výlety nejezdí, nebo rozhodně ne tak často. Ví, také, že takovéto akce se pořádají i pro děti z věřících rodin ve více městech a nemusí se vždy jednat pouze o katolíky. Nevím, zda není toto sdružování vynucené, ale myslím si, že ne. Mě

osobně se tehdy na té akci líbilo a zaujalo mě, že lidé zde měli k sobě blíž. Někdy na můj vkus až příliš, ale to bylo tím, že jsem na to nebyl zvyklý, ale zároveň to bylo i moji povahou. Je pravda, že člověk, který nemá rád větší kolektivy více než já, by zde nejspíš příliš šťastný nebyl. Toto již ale více záleží na jednotlivých osobnostech. Celkově se ale děti z věřících rodin na podobných akcích setkávají více a tráví tak více volného času, tudíž jejich dětství alespoň trochu být vírou ovlivněno musí. Poté již jen dodal, že je pro něho rodina velmi důležitá. On sám zatím rodinu neplánuje, ale sám řekl: „Chci jednou děti a vést rodinu stejným způsobem, jakým jsem zažil.“ Sám prý nedokáže říci, zda bylo jeho dětství ovlivněno tím, že je věřící, ale připouští tu možnost, jenže nemá porovnání. Když vezmu příklad naší rodiny, tak musím říci, že se tolik a v takové míře nekonalo. Určitě ne do stejného věku a celkově se naše širší rodina tolik nescházela. Občas jsem jel na tábor a to bylo, co se týče kolektivních akcí vše. Někteří mí vrstevníci například navštěvovali například ještě zájmové kroužky, na které jsem moc chodit nechtěl, ale více rozdílů zde myslím nebylo. Životní styl věřících z mé generace tudíž nejspíš ovlivněn něčím byl. I v rozhovoru s Martinem jsem se dověděl, že trávil více času s rodinou a vím, že v ostatních rodinách, které jsou věřící tomu tak je také. V naší rodině se občas také koná nějaká akce, kde se všichni sejdou, ale u věřících se to děje častěji. Mohu mluvit pouze o těch, které znám, nebo o kterých jsem slyšel, když toto porovnám s lidmi, kteří věřící nejsou, tak je vidět, že se nejspíš věřící rodiny scházejí častěji, i když je pravda, že jistě existuje mnoho rodin, které se scházejí často a věřící nejsou. Když ale vezmu kolik je věřících rodin a kolik se jich schází častěji a to samé udělám s rodinami, které nejsou věřící, tak si myslím, že tento poměr bude u věřících rodin znatelně vyšší. Nakonec mi k tomuto tématu již pouze řekl, že v rodině je pro něho důležitá vzájemná úcta.

Odpovědi na téma rodiny se velmi prolínaly s dalším tématem a to bylo dětství. Jak jsem již psal dříve, Pavel nemohl úplně říci, zda byl ovlivněn tím, že je z věřící rodiny, protože neměl porovnání. Řekl ale, že byl vychován s určitými ideály, a že tak podle něho může člověk vychovávat, i když není věřící. Poté jen již zopakoval, že rodina byla často pohromadě a že měl díky sourozencům často vyřešený volný čas. Poté ocenil svého otce, pro kterého prý byla rodina vždy na prvním místě. Popsal, jak pomohl všem jeho sourozencům s jejich bydlením. Řekl také, že si nevzpomíná, že by jeho otec někdy během jeho dětství šel do hospody, a teď myslím večer s přáteli na pivo. Toto se prý stalo poprvé asi před dvěma lety. Koukal jsem na Pavla trochu nevěřičně, ale tvrdil mi, že to je vážně pravda. Myslím si, že se známe celkem dlouho a že není typ člověka, který by se tímto způsobem chlubil, takže mu to věřím. Je ale pravda, že nikoho jiného, kdo by v tomto byl jako Pavlův otec neznám a trochu mě to vyvedlo z míry. Přešli jsme tedy k tomu, jak vycházel se svými vrstevníky na základní škole. Říkal, že možná trochu pocítil, že se na něho koukají trochu jinak, ale nikdy ne moc a stejně on sám o tom nikdy moc nemluvil. Rozhodně žádnou výraznou negativní zkušenost s přijetím své víry od okolí nemá. Nakonec jsem se ho zeptal, jestli mu jako dítěti nevadilo vstávání do kostela a podobné věci spjaté s vírou. Na toto mi odpověděl dvěma větami: „Vstávání mi vadilo, ale míň než dneska, takže to nebyl zas takovej problém a pozděje se z toho stala samozřejmost. Trochu unavující bylo chodit do kostela, protože jsem neznal všechny principy.“ Stejně jako Martin, tak i Pavel popsál, že na chození do kostela si

člověk zvykne, ale možnost volby nemá. Pavel mi toto dnes doslova neřekl, ale pověděl mi to již kdysi, když jsem ještě nevěděl, že budu psát tuto práci.

Dalším tématem, které jsme probírali, bylo partnerství. Ohledně této oblasti si myslím, že příliš ovlivněn svou vírou není. Říká, že dlouhodobý vztah má své klady i zápory, a že si: „V dnešní době dokáže představit žít bez toho.“ Nic nemá proti kratším vztahům, ani proti registrovanému partnerství. Zná prý několik gayů a jsou to jeho přátelé, takže s tím opravdu nemá problém. U adopcí u gayů je spíše proti a tvrdí, že to je „tenkej led.“ Nemyslel jsem ale, že toto řekl z náboženských důvodů, což mi i potvrdilo to, co mi pověděl vzápětí. Řekl: „to, že to církev považuje za nemoc, t je dost zlý, to jsme o 400 let jinde.“ Dále jsme se bavili o antikoncepci, s jejímž využitím souhlasí. Prý uznává všechny bezpečné druhy antikoncepce a je pro jejich užívání. Chce mít jednoho dne s partnerkou dítě, ale až si bude jistý a připravený a jak již říkal dříve, rodinu ještě opravdu nechystá. Na názor na potraty jsem se ho zapomněl zeptat, ale myslím si, že v této oblasti Pavel příliš názory ovlivněné vírou nemá. Jediné, co si myslím, že by mohlo být dáno tím, že je z věřící rodiny, je to, že když jsme se bavili o kratších vztazích, proti kterým nic nemá, tak řekl, že ho žena začne přitahovat již méně, když zjistí, že je vdaná. Toto respektování manželství si myslím je dáno tím, že je z věřící rodiny, jinak si myslím, že má v tomto ohledu životní styl vírou neovlivněný.

Dále jsme se bavili o práci a volném čase. Práci Pavel považuje za důležitou a ta jeho ho baví. Souvislost s vírou nevidí. Prý může s vírou souviset dávání části výdělků na charitu, jinak ale souvislost nevidí. Snaží se oddělit práci a volný čas, rád by trávil čas s rodinou a partnerkou, ale občas to nevyjde. V současné době je pro něho práce výš. Tento přístup je dán osobou, ne vírou a je zde vidět, jak je odlišný od Martina přístupu a myslím si, že tomu tak je téměř u kohokoli. Aby víra zasahovala člověku do práce, musel by být opravdu hluboce věřící a velmi konzervativní a takových lidí si myslím je dnes opravdu málo. Tvrdí také, že spojitost nevidí, protože prý pracuje pro sebe. Tvrdí, že dnes je spíše schopen obětovat volný čas práci, nežli naopak. Myslím, že jeho životní styl ovlivněn vírou, co se týče práce, není.

Poslední část rozhovoru byla na téma cíle. Cíle má, dle mého názoru neovlivněné vírou, ale jsou dány jeho osobností. Toto mohu říci, protože ho již znám dlouhou dobu, vyplývá to ale i z toho, co mi řekl. Nejdříve mi řekl, že cíle posouvají člověka dál a že jsou důležité. Poté mi řekl, že jich dlouho nezažil radost z dosažení cíle, ale že to je dáno problémem s proječováním emocí. Musím říci, že mám občas podobný problém. Dále mluvil spíše obecně, ale musím přiznat, že to je mnohem jasnější než moje cíle. Rád by založil vlastní továrnu na kytary, založil rodinu a koupil jednu statek v Jižních Čechách vee stylu vesnického baroka. Rád by žil v klidu a nechce se příliš ukazovat, nebo se předvádět. Chce mít pár dobrých přátel a žít v klidu. Na konci rozhovoru již jen pronesl poznámku, že rozhodně nechce být bohem, čímž i naznačil, že má schopnost si dělat legraci i z církve. Na jeho názor na současnou katolickou církev jsem se ho již neptal, protože na toto téma jsme se bavili již mnohokrát. Ví, že si myslí, že by se současná církev měla v mnohém zmodernizovat, toto mi sám řekl.

Myslím si, že Pavlův současný život příliš ovlivněn vírou není. Sám mi mezi řečí řekl, že vždy už také do kostela nejde. Uznává zásady podnikání, fair play, dodržuje větší církevní

svátky, ale nedává dodržování všech tradic tu nejvyšší důležitost. Myslím, že jeho přístup k víře je ze všech mých přátel, kteří jsou věřící nejméně konzervativní a je svou vírou je asi nejméně ovlivněn. Jeho názory na vztahy, na práci a na budoucí život jsou mnohem více ovlivněny jeho osobností, ne vírou. Jeho dětství nejspíše ovlivněno bylo, ale vzal si z toho pouze některé věci. Ty náboženské tolik ne. Neznamená to, že by se odklonil od víry, ale bere ji po svém. Tento přístup chápu a je mi blízký.

8.3 Rozhovor s Ondřejem Sadílkem

Dalším člověkem, se kterým jsem dělal rozhovor, byl Ondřej Sadílek. Rozhovor se uskutečnil 2. 3. 2011 na univerzitě v Pardubicích. Ondřej pochází z malého města Bojanov, které leží asi 20 km od Chrudimi. Byl se mnou osm let v jedné třídě na gymnáziu. Je stejně starý jako já. Považuji ho za jednoho z mých nejbližších přátel. Nápad uskutečnit s ním rozhovor jsem dostal vcelku nedávno. Jeden z mých rozhovorů se ale ukázalo složité uskutečnit a tak jsem hledal alternativu a tak jsem si na něho vzpomněl. Věděl jsem, že také chodí na univerzitu v Pardubicích, i když na dopravní fakultu, takže se příliš často nevidíme, což mi občas také přijde škoda, takže jsem tuto variantu uvítal. To, že je z věřící rodiny mě nejdříve ani nenapadlo. Poté jsem si ale vzpomněl, že když jsem ho navštěvoval v Bojanově, tak se s rodiči bavil o nedělní mši a v kuchyni jim visel kříž. Navíc jsem si také uvědomil, že si ho jeho vrstevníci z vesnice často dobírali. Tehdy jsem o tom příliš nepřemýšlel, nyní se mi ale vše spojilo dohromady a řekl jsem si, že jeho pohled by byl také zajímavý a pro můj výzkum přínosný. Jelikož je spíše technicky založený a má rád elektromechaniku, tak se mě nejdříve ptal, zda má odpovídat v bodech, nebo vlastně jak. I když jsem mu řekl, že by právě měl říkat to, co ho k danému tématu napadne, tak i když se po chvíli uvolnil, tak svým způsobem věci stále řadil, což jsem ale při psaní musel velmi ocenit, protože při interpretaci rozhovorů mi přijde složité, když dotazování přeskakují myšlenky. Dělá jich to ale hodně, není to však nic nepřirozeného a sám to dělám také, i když nechci.

Začali jsme u rodiny. Řekl, že pro něho rodina znamená psychickou podporu a celkové materiální a duševní zabezpečení. Byl první, kdo poznamenal, že rodina neposkytuje pouze duchovní podporu, ale že je do určitého věku také velmi potřebná i podpora finanční, což vidím i sám na sobě. Dále vidí rodinu jako zdroj výchovy, zkušeností a rad do života. U všech dotazovaných jsem si všiml respektu k rodičům, který není na dnešní dobu tolik obvyklý, a myslím, že je dán vírou. Netvrdím, že ostatní lidé z mé generace, kteří nejsou věřící, nerespektují své rodiče, ale ti věřící si celkově a hlavně dobrovolně více berou jejich rady k srdci. Tento výraz mi přijde velmi patetický, ale lepší mě nenapadl. Zeptal jsem se ho proto, jak s radami nakládá. Odpověděl mi takto: „Rady zhodnotím a snažím se je respektovat, přičemž probíhá filtrace rad.“ Celkově jsem poté pochopil, že rady od rodičů bere vážně, protože poté pokračoval: „Při stěžejních chvílích života může rodina nasměrovat a je tady i celková odezva.“ Na konec tohoto tématu ještě dodal, že je důležité vědět, že se člověk má kam vrátit.

Další věcí, na kterou jsem se ptal, bylo dětství. Ptal jsem se ho, zda on sám, nebo od okolí pocítil, že je brán jinak. Zde se rozhovořil více. Rozdělil dětství na předškolní věk, základní školu a gymnázium. V předškolním věku prý neměl žádné problémy s konfrontací běžného a duchovního života a nikdo mu nic neřekl. Řekl: „V předškolním životě duchovní život neovlivňuje materiální život.“ Tímto jsem také pochopil, že tyto dvě věci, jako i předchozí dotazování, rozděluje. Poté jsme přešli k základní škole, kde již občas problémy byly. Řekl, že od této doby začínaly být patrné rozdíly mezi těmi, kdo duchovně žijí, a kdo ne a že se tyto rozdíly s věkem zvětšovaly. Vzpomněl si také, že když byla nějaká odezva od okolí, tak byla většinou záporná. Pohyboval se hlavně v malém okruhu lidí, kteří ho znali dlouhou dobu, a to prý byl důvod reakcí na jeho víru. Je pravda, že na vesnici se většina lidí zná a je těžké zůstat anonymní. Dále jsme se bavili o gymnáziu. Zde opět rozdělil dvě věci. Záleželo prý, v jaké společnosti byl. Mluvil o svých vrstevnících z vesnice a spolužácích z gymnázia. Začal u vrstevníků. Bylo zde vidět, že začíná být trochu rozčilený a čím déle mluvil, bylo to více patrné. V těchto dobách jsem Ondřeje v Bojanově navštěvoval a mám představu, jak to probíhalo. Nešlo o přímé útoky, ale ale občas někdo pronesl nepříjemnou narážku, která by mne také rozčílila. Nevím, co se dělo, když jsem tam nebyl, ale, co jsem viděl, mi stačilo k tomu, abych měl určitou představu. Ondřej je člověk, kterého je těžké vyvést z míry a je nekonfliktní. Možná i to byl trochu důvod toho, že si ho dobírali. Problém byl také v tom, že mezi svými vrstevníky byl intelektuálně, až na výjimky, výš. Sám řekl: „I když jim do toho nic nebylo, tak rejпали, hlavně v období puberty.“ Poté mluvil o gymnáziu, kde to nejdříve nikdo nevěděl, a poté když se to ostatní dověděli, tak s přijetím nebyl žádný problém. Poté se ale ještě sám od sebe vrátil k lidem z vesnice. Řekl: „Záleží na mentalitě daného kruhu, kde člověk je.“ Zde již bylo vidět, že není úplně v klidu, a že se ho některé narážky vrstevníků v této době opravdu dotkly. „Když sem byl v prostředí dementů, tak mě dokázali pěkně nasrat!“ Zde bylo vidět, že má vztek, navíc Ondřej příliš často vulgárně nemluví, nebo se před sprostým slovem na chvíli zarazí. Poté ještě mluvil o pubertě a o tom, že v této době byly narážky nejhorší. Říkal také, že se dříve nechal těmito věcmi více ovlivnit a více si je bral. Dokázali mu prý takto zkazit celý den. Když jsem byl v Bojanově a bavil jsem se s Ondřejovými vrstevníky, tak jsem s nimi vcelku vycházel a nikdy mě nedokázali rozčílit, i když se o to občas pokusili. Byla to spíš ale zkouška, protože mě neznali. Poté jsem vytáhl láhev alkoholu a přijali mě. Nebylo to nějaké velké přátelství, ale myslím, že mě respektovali. Bylo to také tím, že když se mě pokoušeli nějakým způsobem naštvat, tak jsem jim hned řekl mnohem vulgárněji něco ve smyslu, ať toho nechají, a oni přestali a bavili jsme se normálně dál. Co jsem ale viděl, tak tím, jak je Ondřej nekonfliktní, tak měl s tímto problémem, a nedokázal jim to razantně říci bez toho, aniž by bylo vidět, že je rozčilený, a věci si více bral. Na druhou stranu měli na provokace opravdu talent, a když se jim podařilo člověka rozčílit, měli z toho velkou radost, ale když si to člověk nebral, tak ho nechali. Je ale pravda, že Ondřej si již prý jejich narážky nyní vůbec nebere a oni také tolik neprovokují. Puberta prý byla nejhorší. Nyní již narážkám nedává žádnou váhu. Toto také vedlo k tomu, že o své víře dnes nikde příliš nemluví. Řekl doslova: „O svém životním stylu se nešířím, je to každého věc.“ Od této části, která byla celkem citlivá, jsem přešel na to, zda mu někdy vadilo chodit do kostela, nebo jestli měl nějaký jiný, podobný problém. Toto opět vzal od raného dětství. Řekl: „To se prostě chodilo.“ Byla to pro něho povinnost, věc o které nepřemýšlel. Později měl problém akorát s nedělními rány, ale to prý byl jen osobní problém s leností.

Navíc se v Bojanově v pátek a v sobotu pořádaly akce, na kterých se pil alkohol. Všem osmnáct rozhodně nebylo a musím se přiznat, že jsem na tyto akce rád jezdil taky a většinou se přidali i další kamarádi z Chrudimi. Je pravda, že Ondřej v sobotu večer, když jsme tam byli celý víkend, odcházel o něco dříve. Dnes si také uvědomuji, že kvůli nám také někdy do kostela nešel, když s námi spal v jedné chatě. K tomuto mi řekl, že při sobotních večerech musel brát zřetel na to, že půjde v neděli do kostela. Poté dodal, že se v nejhorsím nešlo.

Dále jsme probírali vztahy a partnerství. Řekl mi, že za léta duchovního života si celkem ujasnil priority a celkově vše, co by chtěl a že mu duchovní život dal určitý směr. Vzpomněl si, že pubertě hledal spíš flirt. Říkal také, že v těchto vztazích o nic nešlo, že to byla pouze zábava. Poté začal ale hledat stálejší a vážnější vztah a dodal, že v současnosti takový má. Dále jsme se o vztazích nebavili a řešili jsme k dalšímu tématu.

Tím byly hodnoty. Těmi nejdůležitějšími jsou pro něho zázemí a zdraví a v těsném závěsu také peníze. Říkal, že i když to přiznává nerad, tak že peníze zkrátka v životě důležité jsou. Dále je prý pro něho důležité uznání a mít dobré jméno ve společnosti. Myslím, že toto je ovlivněno tím, že vyrostl na malém městě. Můj názor je, že čím je město větší, tak tím méně jednotlivým lidem záleží na tom, co si o nich ostatní myslí. Souvisí to právě s onou anonymitou, která na menších městech není. Dále řekl, že není špatné mít dobré známosti a může to občas s ledaším pomoci. Za důležitou také považuje vůli a chuť něco dělat. Poté řekl již žertem: „Neříkám, že to všechno mám, ale říkám, co je dobrý.“ Jako další hodnotu uvedl vzdělání a že to také souvisí s uznáním a penězi. Poté řekl: „Člověk z toho á větší radost, člověk by si měl peníze aspoň trochu zasloužit.“ Podotkl také, že kdyby například vyhrál hodně peněz, měl by sice radost, ale netěšilo by ho to dlouhodobě. Nakonec ještě uvedl, že považuje za důležité dobré vztahy s okolím.

Poté jsme přešli k práci a volnému času. Toto téma jsme dlouho neprobírali, protože mi řekl, že jeho duchovní život ho časově omezuje pouze v neděli dopoledne, jinak ne. Poté odbočil a řekl mi, že nemá rád přístup, kdy někdo nevěřící páchá hrozné věci a lidé si na něho méně ukazují, než na věřícího, který ukradne sušenku. Tímto narážel jak na malé město, tak na celkový přístup veřejnosti, která je převážně nevěřící. Tento dvojí metr mu vadí. Poté jsme se vrátili. Volnému času a to pouze dodal, že když se jednou nejde do kostela, tak se nic nestane. Práci u něho prý víra neovlivňuje vůbec.

Když jsem se ho zeptal na jeho cíle, tak mi odpověděl, že nejdříve chce hlavně dokončit školu. Poté by prý chtěl mít dobrou práci a založit rodinu. Sám od sebe řekl, že u těchto dvou věcí je mu jedno, v jakém budou pořadí, hlavně musí nejdříve dodělat školu. Děti prý plánuje až kolem třiceti let, aby prý ještě získal rozhled. Jinak ale žádné promyšlenější plány nemá.

Poslední věc, na kterou jsem se ho ptal, byl jeho názor na současnou církev, v jeho případě katolickou. Řekl mi, že podání víry záleží především na faráři. Toto mi řekl již Martin Blažek a Pavel Vitáček také. Tento názor má podle mého názoru většina věřících a je to logické. Rozdíl je v tom, že někteří, když se jim výklad faráře nelíbí, tak začnou navštěvovat mše v jiném místě a jiní naopak setrvávají. Ondřej a jeho rodina spadají do druhé kategorie. Nevím jak je na tom zbytek jeho rodiny, ale jemu se přístup tohoto faráře nelíbí. Myslím, že

na menších městech se více dodržuje to, že i když věřící příliš nejsou spokojeni s farářem, tak stejně navštěvují jeho bohoslužby. U některých lidí je to také dáno tím, že se jinač nemají jak dostat, ale někteří mají a přesto setrvávají, takže zde musí být i jistá tradice. Poté popisoval, že kněz může k víře velmi motivovat, ale naopak také od ní může velmi snadno odradit. Říkal, že se mu nelíbí, jak současný farář mění návyky lidí v kostele, mění formy modliteb a celkově mění průběh bohoslužby. Poté jsem se ho zeptal, jak on by si představoval ideální stav. Odpověděl: „Úkony by měly bejt spontánní, sed' si nebo kleč, ať si každej dělá, jak chce.“ Vadí mu také kategorizace a striktní pravidla, která prý mnoho lidí odrazují. Řekl to doslova takto: „uděláš křížek obráceně a seš největší vyvrhel. Potom máš sankce za nedodržení nesmyslně tvrdejch pravidel. Jedno vynechání mše je katastrofa. To z toho vyjdou líp ty, co přijdou do kostela jednou za rok a pak se řekne, že se přišli obohatit.“ Z tohoto jsem usoudil, že i když je Ondřej v ohledu víry spíše z konzervativnějších kruhů, tak má spíše názory jako věřící z mé generace, kteří příliš konzervativní nejsou. Pozůstatek konzervativnosti v jeho názorech je jen to, že se zajímá o církve pouze na lokální úrovni. Pavel i Martin mluvili o církvi na všech úrovních, zatímco Ondřej pouze o té lokální. Když jsem se ho zeptal na církve z nelokálního pohledu, řekl, že se o to opravdu nezajímá, tudíž mi nic říci nemůže.

V tomto rozhovoru jsem měl možnost vyslechnout člověka mé generace, který vyrůstal jako věřící na malém městě. Myslím si, že jeho životní styl byl ovlivněn již jenom tím, že jeho vrstevníci nebyli věřící, a že si ho kvůli víře dobírali a bylo to také tím, že na vesnici je menší, uzavřenější společnost, kde se téměř všichni znají. Malé město a konzervativnější přístup k víře do jisté míry jeho názory ovlivnily, ale nemyslím si, že by to mělo negativní následky. Naopak myslím, že se s tím vyrovnal velmi dobře, protože se svými vrstevníky to rozhodně neměl lehké a musím říci, že nejspíš nikoho jako je on neznám a když já jsem naopak občas vzteklý, tak vždy když ho potkám, tak mám dobrou náladu, i kdyby byla předtím na bodu mrazu. To nejspíš dáno jeho klidnou povahou, ale zároveň si myslím, že je to do jisté míry dáno i prostředím, kde vyrostl.

8.4 Rozhovor s Benjaminsm Kučerou

Další člověk, se kterým jsem dělal rozhovor, byl Benjamins Kučera. Rozhovor se konal 6. března 2011. Také jsme spolu chodili na gymnázium a jsme přátelé. Na rozdíl od mých ostatních přátel, kteří jsou věřící, je Ben u evangelické církve. Žije v malé obci Hradiště, asi 15 km od Chrudimi a jeho otec je zde evangelický farář. S rodinou žijí v rodinném domě přímo vedle místního kostela. On sám studuje teologickou fakultu v Praze a také se chce stát farářem. Není sice u katolické církve, jako ostatní dotazovaní, ale v jeho případě jsem byl přesvědčen, že jeho životní styl musí být vírou ovlivněn. O jeho úmyslu stát se knězem jsem se dověděl v posledním ročníku gymnázia. Tehdy mě velmi překvapilo, že někdo již v tomto věku chce být farářem. Již tehdy mi ale bylo jasné, že jeho rozhodnutí je ovlivněno jeho rodinným zázemím. Proto jsem si nyní na něho vzpomněl při svém výzkumu a položil jsem mu stejný okruh otázek, jako mým ostatním přátelům a byl jsem zvědavý, jestli zde budou velké rozdíly v jeho odpovědích. Také mě zajímalo, jestli ovlivněny tím, že je u jiné církve. Řekl jsem mu, s kým jsem již dělal rozhovory, takže věděl, že jsem dělal rozhovory

s katolíky, takže někdy na tyto rozdíly sám upozornil. Navíc se v otázkách víry opravdu význá, protože jak jsem již psal, studuje teologii a jeho otec je farář. Je také poznat, že ke studiu přistupuje zodpovědně, protože mi řekl, že chce být dobrým farářem. O mých otázkách přemýšlel, a bylo vidět, že má vcelku ujasněné názory.

Prvním tématem, které jsem probral byla opět rodina. Bez rozmýšlení řekl, že rodina pro něho má zásadní význam. Považuje ji za základ žití a všech mezilidských vztahů. Mnoho lidí tvrdí, že je pro ně rodina to nejdůležitější, ale myslím, že v Benově případě je to bezvýhradné. Sám řekl: „Byl bych bez rodiny jako beznohej, a to je slabý slovo.“ Je to dáno určitě také tím, že vyrůstal v uzavřeném rodinném kruhu, a i když se stýkal s přáteli, tak všichni byli také věřící a byli tam i jeho sourozenci, takže byl s rodinou v kontaktu, kromě školy, téměř pořád. Řekl, že rodina je pro něho základ žití na zemi a že ovlivnila celý jeho život. Byly tak ovlivněny jeho názory, přístup k vztahům a nakonec přiznal, že jeho víra byla také z podstatné části nasměrována rodinou. Je pravda, že v prostředí, ve kterém vyrostl, je velmi nepravděpodobné, že by věřící nebyl, ale rozhodnutí stát se farářem svědčí o větším ovlivnění. Nakonec pouze podotkl, že si není schopen představit žít sám.

Poté jsme přešli k tématu jeho dětství a jeho vyrovnávání s vírou, jak osobním, tak vyrovnáváním se s reakcemi okolí. Řekl: „Kupodivu nemám negativní zkušenosti s okolím a trvá to doteď. Nikdo mi to nedal najevo, že mu to vadí. Jsem možná moc suverénní na to, aby si to někdo dovolil.“ Je pravda, že Ben byl vždy hrdý na to, že je věřící a vždy jsem viděl, že to všichni respektují. Na druhou stranu si ale myslím, že je to také dáno prostředím, kde se pohyboval. Jak jsem již psal, pohyboval se v uzavřeném kruhu rodiny a přátel ze stejné církve, poté přešel na gymnázium, kde s tím v naší třídě opravdu nebyl problém a poté šel studovat teologickou fakultu, takže neměl mnoho možností potkat lidi, kteří by měli problém s tím, že je věřící. Například Ondřej, se kterým jsem dělal předchozí rozhovor, měl v tomto podmínky těžší. Je ale také pravda, že Ben je v tomto ohledu více důrazný, není ale vyloučeno, že je to dáno také tím, že za sebou cítí velké zázemí. Poté mi řekl, že dříve ho také nebavilo chodit do kostela a na hodiny náboženství, ale zvykl si a dnes je rád a ničeho nelituje. Nakonec řekl, že vírou je ovlivněn život celé jeho rodiny a že se stýká v podstatě pouze s věřícími lidmi, tudíž ovlivnění zde musí být zásadní.

Poté jsme přešli k tématu hodnot. K tomuto mi vyjmenoval hodnoty jako je láska, rodina a nezapomněl také uvést víru. Když poté dále přemýšlel, tak uvedl ještě pravdomluvnost a úctu k soukromému majetku. Byla to narážka na komunismus a nejspíš to i souviselo se vztahem komunistů k církvím. Poté uvedl, že má úctu k životu, jako takovému. Vzpomněl jsem si na rozhovor s Martinem Blažkem a hned jsem se ho tedy zeptal na jeho názor na eutanázii. Překvapilo mě, že myšlenku eutanázie úplně nezavrhuje. Tvrdí sice, že by bylo velmi těžké nastavit vše tak, aby nedošlo ke zneužití, ale na druhou stranu prý někdy může přijít chvíle, kdy chce člověk své utrpení zkrátit. O tomto tématu se prý s Martinem bavili také a i on byl jeho stanoviskem překvapen. Poté jsem se ho zeptal na jeho názor na potraty. Zde mi odpověděl, že v potratech vidí smysl akorát, když je ohrožen život matky, nebo když hrozí velké postižení dítěte. V tomto ohledu mi řekl sice to samé, co Martin, nezněl ale rozhodně tolik přesvědčeně a zaujatě a celkově bylo z jeho odpovědi cítit méně emocí. Myslím si, že v zásadě je proti potratům, ale touto myšlenkou se příliš nezabýval.

Dále jsme probírali partnerství. Považuje ho za důležité a přímo ho spojuje s rodinou. Sám si o sobě myslí, že je konzervativní. Lidé, kteří spolu delší dobu žijí, tak by se podle něho měli vzít. Svatba prý dodá vztahu vážnost, a že bez manželství to vypadá, „jako když si člověk nechává zadní vrátka.“ Poté ještě dodal, že není takový optimista, aby někdo dodržoval to, že bude sex až po svatbě, sňatek ale velmi uznává a myslí, že má určitou vážnost. On sám prý chystá rodinu do třiceti let, podle něho je prý potom již celkem pozdě. Toto opodstatnil tím, že by se rád dočkal vnoučat v ještě aktivním věku. Jelikož je Ben velmi aktivní věřící, zeptal jsem se ho na jeho názor na homosexuály. Na to mi odpověděl, že jemu osobně to je odporné, ale myslel tím, že se jemu osobně nelíbí ta představa. Jinak mu v zásadě nevadí homosexuálové a sám řekl: „Ať si jsou.“ S tím, že se mu pouze nelíbí homosexuály vidět, souvisí i jediná věc, která se mu prý nelíbí. Vadí mu průvody gayů a různé podobné festivaly, a když někdo příliš upozorňuje, že je gay. Když jsem se ho zeptal na registrované partnerství, tak mi odpověděl, že chápe jejich důvody, ale příliš nadšeně se netvářil. Poté dodal, že všechny výhody manželství by homosexuálové mít neměli. Tento názor souvisí s tím, že je konzervativní a k manželství má velkou úctu.

Když jsme se dostali k tématu práce a volného času, hned mi odpověděl, že vzhledem k tomu, že studuje teologii, tak je ovlivněn velmi. Uvědomil jsem si, že celá jeho rodina jsou věřící, většina jeho přátel také, studuje teologii a chce být farářem, takže v tomto tématu toho již příliš neprobereme. Poté jsme se ale dostali k tomu, jaké sleduje ve volném čase filmy, a zajímalo mě, jak například přijímá filmy, které ve světě pobouřily církve. Bavili jsme se o Šifře mistra Leonarda, která vzbudila ve světě věřících velký rozruch. Řekl, že detektivní zápletka byla dobrá, ale myslí si z pozice věřícího, že útok na církve byl zbytečný. Vysvětlil jsem mu, že to byl hlavně obchodní tah, s čímž souhlasil, nelíbilo se ale také, že lidé, kteří nejsou příliš znalí, tématu mají poté zkreslenou představu o církvi a náboženství obecně. Řekl jsem mu, že takto byla napadena i jiná odvětví, jemu se to ale z pozice věřícího opravdu nelíbilo a mám pocit, že ho to z pozice budoucího faráře i trochu mrzelo. Poté již probíral pouze obecné věci, se kterými souhlasí hodně lidí. Například, že je důležité věci dělat pořádně, a že je při práci, i v obchodě důležitá poctivost. Více jsme v tomto tématu neprobrali.

Poté jsem se ho zeptal na jeho plány a cíle. V tomto ohledu má Ben celkem jasno. Chce dostudovat, stát se farářem a založit rodinu. Řekl, že chce dělat faráře tak, aby se nemusel stydět za to, co dělá, ani za to, co si myslí. Není také příliš optimistický, ohledně svého budoucího platu, ale řekl, že toto se nedá dělat kvůli penězům a že: „farářina je povolání, ne zaměstnání.“ Je si sice vědom toho, že jeho vzdělání bývá v jiných oborech ohodnoceno lépe, ale jak jsem již psal, nechce to dělat pro peníze. O jiných plánech zatím nepřemýšlel.

Posledním tématem byl jeho názor na církve, ať už tu jeho, ale i na ty ostatní. Toto téma mu bylo blízké, takže o něm mluvil více. Začal ze široka o mnoha směrech v křesťanství a tom, že některé mu nevadí, naopak jiné prý opravdu rád nemá. Řekl, že mu není blízký extrémní konzervatismus a zde uvedl příklad katolíků a jejich názor na potraty a antikoncepci. Dále příliš nerozumí různým amuletům, ale sám v tomto ohledu řekl: „Ať si věřej, na co chtěj.“ Vadí mu odvracení lidí od církvi s „rozumnou tradicí“ k „pseudonáboženství nebo

k extrémnímu křesťanství.“ Toto prý kazí obraz všech ostatních církví. Dále mu vadí, „že lidé generalizují podle excesů jedince celou církev.“ Mluvil o sexuálních skandálech kněžích. Poté dodal: „Průser je, že se tomu nedokázalo zabránit, protože vznikla nálepka.“ Toto téma prožíval mnohem emotivněji a toto bylo také snad jediné vulgárnější slovo, které během celého rozhovoru pronesl. Bylo ale vidět, že ho tato problematika zajímá, a že o ní přemýšlel již dříve. O dalších problémech ve vlastní církvi příliš nemluvil, pouze mu prý vadí, že jsou někteří lidé z církve naopak příliš liberální. Narážel zde na věc, která se stala v jeho farnosti. Žena chce jít na potrat a bere to prý jako samozřejmost. K tomuto řekl: „Křesťan by s tím měl mít alespoň problém.“ Nemá sice úplně vyhraněný názor na potraty, ale v tomto případě byl spíše proti. Neznám další okolnosti, protože o nich dál příliš nechtěl mluvit, ale je jasné, že v tomto případě potrat neschvaluje a vadí mu tento přístup. Dále řekl, že lidé ve sboru jsou k sobě „příliš hodní.“ Všichni se prý snaží být natolik tolerantní, že občas neřeknou věci, které by bylo potřeba říci. Další problémy, které má s církví jsou již jen prý technické a a pro laika špatně pochopitelné. Když jsem mu řekl, ať mi poví příklad, tak jsem mu vůbec nerozuměl a pochopil jsem, že má pravdu.

Bylo zajímavé dělat rozhovor s někým, jehož život je v dnešní době ovlivněn vírou do takové míry. Toto ovlivnění je dozajista dáno tím, že jeho otec je farář, a že vyrůstal v malé obci, která je celkově izolovanější. Jeho názory a hodnoty jsou, například co se týče rodiny, konzervativní, na druhou stranu v některých ohledech má podobné názory jako já. Za svými názory si stojí celkem pevně a bylo by podle mne velmi těžké mu je rozmluvit, ale musím ocenit, že svůj názor ostatním nevnucuje a nesnaží se ovlivňovat.

8.5 Rozhovor s Lukášem Šmídkem

Tento rozhovor se uskutečnil 20. 3. 2011 v Praze. Lukáš byl mým posledním dotazovaným. Známe se také dlouhou dobu, chodili jsme spolu osm let na gymnázium do jedné třídy a jsme přátelé. S Lukášem jsem chtěl udělat rozhovor již od začátku, ale byl problém ho zastihnout. Má spoustu aktivit a navíc již nyní v Chrudimi netráví mnoho času. Studuje v Praze geografii. Jeho odpovědi mě velmi zajímaly, protože je z rodiny, kde matka je věřící a otec ateista. Rozhovor byl o něco kratší, protože se Lukáš nad mými otázkami opravdu zamýšlel, ale bral můj výzkum spíše jako dotazník, takže odpovídal stručně. Informační hodnota tím ale neklesla, takže mi v podstatě ulehčil práci. Víím, že vždy měl široký okruh zájmů, takže ho má práce zajímala a diskutoval se mnou o ní.

Stejně jako u ostatních jsme začali s tématem rodiny. Řekl, že rodinu považuje za základní stavební kámen společnosti. Přiznal jisté konflikty během dospívání, ale hned poté dodal, že stejně jsou to pro něho ti nejbližší lidé, na které se může obrátit. Následně rozvedl svojí myšlenku o rodině, jako jako základu. Má na mysli volné svazky a je proti nim. Myslel tím, že když najde člověk vhodného partnera, tak by po nějaké době měl založit rodinu. Mrzí

mě, že jsem se zapomněl zeptat, zda tím myslí manželství, ale předpokládám, že ano. Rodina je pro něho velmi důležitá a on sám tvrdí, že to není dáno vírou, ale výchovou. Jako příklad uvedl rodiny, které nejsou věřící a rodina je pro ně prý také velmi důležitá. Já si ale myslím, alespoň trochu ovlivněn je, protože výchova věřících většinou směřuje k rodině.

Dále jsme se bavili o dětství. Zajímalo mě, jak vypadala výchova v rodině, kde je věřící pouze matka. Řekl, že v tomto ohledu vedla matka výchovu a brala ho od začátku do kostela. Ptal jsem se také, zda měl možnost volby, nebo něco podobného. Odpověděl, že ho nikdo nenutil, ale z toho jak to řekl, mi to přišlo spíše jako řečnická otázka. Nemyslím tím, že by ho nutili, ale když tam šli všichni, tak by se svým způsobem odloučil a otec se v tomto prý nevyjadřoval, takže volba byla jasná. S chozením do kostela nikdy neměl problém a bral to jako samozřejmost. Dále si vzpomněl, že s rodinou trávil hodně času a také hodně cestovali. Také jsem se ptal, zda měl nějaké problémy s vrstevníky, kvůli víře. Prý pouze nějakou dobu na základní škole. V té době se trochu styděl, že je věřící a příliš o tom nemluvil. Toto však brzy přešlo a potom mi řekl, že nikdy nepovažoval víru za handicap. Poté upravil, že se nestyděl, ale bál se reakcí, tak o tom raději nemluvil. Když přišel na gymnázium, tak toto všechno pominulo.

Dalším tématem bylo partnerství. V tomto ohledu se považuje za volnomyšlenkářského. Každý prý má možnost volby. Narážel tím na názory církve. Církevní názory, co se týče antikoncepce nebo sexu po svatbě nazval „stupidními“. Jediná věc, se kterou nesouhlasí, je interrupce. Považuje to za zabití, ale poté dodal, že je to vlastně taky každého věc. Sám si myslí, že tento jeho názor je ovlivněn vírou. Rozhodně prý neodsuzuje věci, protože to dělá církvev. Když jsem se ho zeptal na jeho názor na registrované partnerství, tak mi řekl, že s tím nemá naprosto žádný problém. Je pouze proti adopcím u těchto párů. Dítě prý nevyrostá v klasické rodině a to ho může poznamenat. Myslím si, že tento názor je trochu ovlivněn vírou a představou o „klasických rodinných hodnotách“. Já sám jsem sice také proti těmto adopcím, ale z úplně jiných důvodů. O ničem jiném jsme se již v tomto tématu nebavili.

Poté jsme se bavili o jeho hodnotách. Říká, že jsou pro něho důležitější nemateriální hodnoty, jako je láska, důvěra a přátelství. Dále mi řekl, že ve vztahu nepreferuje vzhled, ale povahu. Dále říkal, že člověk by se měl řídit podle vlastního svědomí a neubližovat lidem okolo. Dále považuje za dobrou schopnost vcítit se do druhých, čehož se poté ale nesmí zneužít. To už by poté byla manipulace. Poté jsme přešli k dalšímu tématu.

Téma plánů do budoucna jsme probrali velmi rychle. Řekl, že ho napadá jedním slovem rodina. Poté dodal, že chce samozřejmě dostudovat a poté dělat práci, která ho bude bavit. Rodina ho ale napadla okamžitě, ty další věci až po přemýšlení. Dále ho již nic k tomuto tématu nenapadlo.

K tématu práce a volného času mi hned odpověděl, že zde žádné ovlivnění. Nevidí. Tak jsem mu řekl dosavadní výsledky výzkumu a došel jsem k tomu, že já také až na výjimky ne (pozn. Benjamín Kučera). Proto jsme toto téma přeskočili.

Posledním tématem byl jeho názor na současnou církev. Řekl, že církev je důležitá, ale neměla by člověku řídit celý život. Poté začal rozvíjet teorii o podobnosti církve s teorií státu,

ale oba jsme se do toho trochu zamotali. Pochopil jsem ale, že pro něho osobně je církev důležitá, a že je to jeho volba. Má ale názor, že by si měl člověk církevní nařízení přebírat.

Z tohoto rozhovoru jsem pochopil, že rodina je pro Lukáše velmi důležitá. Vím to i z dob, kdy jsme chodili na gymnázium, že vždy preferoval aktivity s rodinou. Z jeho dalších odpovědí usuzuji, že nemá příliš konzervativní názory, ale přesto církev hraje v jeho životě nezanedbatelnou roli. Nemusí s ní vždy souhlasit, a také často nesouhlasí, ale v jeho životě má své místo.

9 Shrnutí rozhovorů

9.1 Rodina

O tomto tématu se se mnou bavil Martin hlavně v souvislosti s tím, že nyní pobývá v Kanadě, kde prožil první Vánoce bez rodiny. Z rozhovoru vyplynulo, že je na rodinu dost pevně fixován a sám si myslí, že to může být spojeno s jeho vírou. Myslím si, že věřící lidé hůře prožívají odloučení od rodiny, hlavně v období křesťanských svátků. Je pravda, že ve společnosti je tradice, která říká, že o Vánocích by měl být člověk s rodinou a řídí se jí jak věřící, tak nevěřící, ale většina věřících v ní hledá ještě duchovní rozměr. Dále mi řekl, že menší rozvodovost je u věřících dána tím, že se snaží své spory více řešit a hned se nerozvádějí. S tímto tvrzením souhlasím, ale musím také dodat, že církevní rozvod je velmi složitá věc, což může být také důvodem většího promyšlení tohoto kroku. Jeho názor je, že toto vše také souvisí s jistou disciplinovaností věřících, která je dána respektem k autoritám. Tímto tvrzením podpořil mou tezi ze začátku původního výzkumu, kterou jsem pouze tehdy tak přesně nedefinoval.

Pavel Vitáček mi řekl, že pro něho rodina znamená především soudržnost a podporu a s tím související vzájemnou úctu. Přistupoval k tomuto tématu trochu jinak než Martin, ale vím, že je s rodinou také velmi úzce spojen. V jeho případě je toto propojení znatelné na jeho vztahu k sourozencům a otci, který uváděl jako příklad vzájemné soudržnosti. Také mi řekl, že se sourozenci nebo s celou rodinou trávil v dětství téměř všechny volný čas. O rozvodech jsme se nebavili, ale nejspíš to bylo i proto, že Pavel zatím o svatbě ani neuvažoval, takže o tom vůbec nemluvil. Z jeho odpovědi byl ale poznat jeho úzký vztah s rodinou a i když třeba tolik nevyjadřuje emoce, bylo poznat, že pro něho rodina hodně znamená. Myslím si, že věřící lidé jsou více fixovaní na rodinu už toho důvodu, že se tyto rodiny více sdružují a tráví spolu více volného času. Když pominu duchovní hledisko, může se jednat zkrátka o zvyk. Ten ale souvisí s vírou, takže životní styl ovlivněn, dle mého názoru je.

V rozhovoru s Ondřejem Sadílkem bylo také poznat, že cítí velkou provázanost s rodinou. Znamená pro něho psychickou, tak materiální podporu. Je z konzervativnějšího prostředí a názoru rodičů dává velkou váhu. Má pouze jednoho bratra a je zde spíše patrný vliv rodičů. O aktivitách s rodinou tolik nemluvil, ale myslím si, že jeho přístup je dán tím, že vyrůstal ve věřící rodině.

U Benjamína Kučery byla jeho provázanost s rodinou znát nejvíce. Říkal, že rodina má pro něho naprosto zásadní význam a že si život bez ní nedokáže představit. Je to určitě dáno tím, že vyrůstal v rodině evangelického faráře a navíc v malé obci. On sám řekl, že jeho víra byla také z podstatné části nasměrována rodinou. Zde je ovlivnění životního stylu vírou naprosto patrné.

Pro Lukáše Šmídka je rodina také velmi důležitá a znamená pro něho lidi, na které se může, i přes možné konflikty, vždy spolehnout. Sám o ní tvrdí, že je základním kamenem společnosti.

U všech dotazovaných jsem zaznamenal úzké provázání s rodinou. Každý ho sice viděl trochu jinak, ale v celkovém vyznění se fixace na rodinu více či méně projevila. Je to určitě dáno tím, že s rodinou trávili hodně času. Toto rodinné sdružování je do jisté míry ovlivněno tím, že to jsou věřící rodiny. Myslím si, že jejich vztah k rodině ovlivněn byl a to celkovým životním stylem těchto rodin.

9.2 Dětství

Začnu opět u rozhovoru s Martinem Blažkem. O svém dětství mi řekl, že se svou vírou problémy neměl, akorát ho v raném dětství nebavilo chodit do kostela, ale postupně se to stalo součástí jeho života. Toto mi v podstatě řekli všichni mí respondenti. Začali to zkrátka brát jako samozřejmost. Problémy s vrstevníky také příliš nepocíťoval. Pouze ho prý občas mrzela nějaká otázka nebo poznámka od okolí týkající se jeho víry, vážné problémy ale neměl. Je si vědom toho, že mu byly během dětství vštěpeny křesťanské hodnoty, ale nepovažuje to za chybu. Píše polemizoval o tom, zda je dobře, že jsou děti z věřících rodin k náboženství vychovávány již od narození. Důvodem bylo to, že nemají možnost volby. Nad touto myšlenkou jsem již uvažoval dříve také, nejsem si ale jistý, že je v praxi proveditelná. Bavili jsme se také o lidech, kteří postupem času přestali chodit do kostela úplně. Myslím si, že Martinův životní styl v dětství byl ovlivněn jeho vírou a vírou jeho rodiny. Zprvč tím, že si tuto cestu nemohl sám vybrat, stejně jako všichni ostatní mí respondenti a navíc mu zkrátka některé hodnoty zůstaly. Ony se většinou křesťanské hodnoty překrývají s obecně ceněnými společenskými hodnotami. Některé třeba ale ne a ty mu zůstaly v podvědomí také.

Pavel Vitáček o svém dětství již mluvil v tématu rodiny a to hlavně v tom směru, že s ní trávil v dětství hodně času, hlavně se sourozenci. Také ho ze začátku příliš nebavilo chodit do kostela. Se svými vrstevníky také nikdy výrazné problémy neměl, spíše občas pocíťoval, že se na něho dívají trochu jinak, ale pouze výjimečně. Jinak prý o své víře příliš nemluvil. Jinak toto téma již příliš nerozebíral a myslím si, že neměl v dětství s vírou problémy. Myslím si, že jeho současný hodnotový systém byl vírou ovlivněn ze všech dotazovaných nejméně, je to ale i dáno jeho osobností. Víra je podle mě do jisté míry záležitostí emocí a on příliš emotivní není.

Tématu dětství se nejvíce věnoval Ondřej Sadílek. V předškolním věku prý problémy s vírou neměl. Nanejvýš ho jako ostatní v této době příliš nebavilo chodit do kostela, protože nerozuměl všem souvislostem. Byla to pro něho spíše povinnost, o které nepřemýšlel. Na základní škole ovšem již začal pocíťovat problémy s vrstevníky. Ondřej vyrůstal na malém městě a většina jeho vrstevníků nebyli věřící. V šesté třídě navíc odešel na gymnázium, čímž se od nich oddělil. Nemá příliš průbojnou povahu a je celkově mírný člověk, takže v období puberty byla jeho víra terčem různých narážek, na které velmi nerad vzpomíná a i během rozhovoru bylo vidět, že je rozčilený, když o tom mluví. Ocenil také, že na gymnáziu se nic takového nedělo. Jeho dětství a období školy bylo spíše tedy ovlivněno jeho nepříjemnými zážitky s okolím, ale v praktickém životě si musel pouze dávat pozor, aby byl v neděli ráno v pořádku a mohl vstát na mši. Jeho hodnotový systém nejspíš ovlivněn byl, což je poznat z jeho odpovědí v ostatních tématech.

Benjamín Kučera prý v dětství žádné problémy neměl. Ze začátku ho také nebavilo chodit do kostela, ale zvykl si. S vrstevníky prý nikdy problém neměl, ale myslím si, že v tomto ohledu měl lepší pozici než Ondřej. Vyrůstal v malé obci, celkem izolovaně a stýkal se především s rodinou, nebo s přáteli, kteří byli u stejné církve. Poté v šesté třídě odešel na gymnázium, stejně jako Ondřej a zde s tímto problémy nebyly. V prostředí, ve kterém se pohybuje ho nikdo v podstatě konfrontovat ani nemohl. Jinak jeho dětství bylo s vírou neodmyslitelně spojeno.

V dětství si prý Lukáš Šmídek mohl vybrat, zda bude chodit do kostela. Jeho matka je věřící, ale otec ne. Jelikož prý ale v tomto ohledu vedla výchovu matka, tak si myslím, že ta volba byla ovlivněna. On to sice nepřiznal, ale stejně si to myslím. S vrstevníky měl menší potíže na základní škole, nebylo to ale nic závažného. Od šesté třídy, kdy nastoupil na gymnázium, prý tyto problémy zmizely úplně.

U všech mých respondentů ovlivnilo dětství jejich budoucí hodnotový systém. Jak bylo toto ovlivnění velké, již záleží na jednotlivých osobnostech. Menší problémy s vrstevníky měli ti, kteří se stýkali také s věřícími lidmi, což je logické. Problém s přijetím od okolí hodně souvisí s tím, v jakém prostředí se člověk pohybuje.

9.3 Partnerství

O tomto tématu Martin Blažek příliš nemluvil. Řekl pouze, že ho příliš nelákají krátkodobé vztahy a preferuje spíše ty dlouhodobé. O partnerství poté více mluvil v tématu hodnot, které následuje. Partnerství má pevně spjato s rodinou, a tu považuje za jednu z nejdůležitějších hodnot. Myslím si, že toto pevné spojení partnerství s rodinou je částečně dáno prostředím, kde vyrostl, tudíž je spojeno s vírou.

K tomuto tématu mi Pavel Vitáček řekl, že jednoho dne se chystá mít s partnerkou dítě, ale nyní to rozhodně není. Proti krátkodobým vztahům nic nemá a celkově v tomto ohledu není konzervativní. Také jsme se bavili o problematice registrovaného partnerství. Proti tomu nic nemá, jenom je spíše proti adopcím. Myslím si ale, že tento názor není dán vírou. Pavel nebyl nikdy v tomto směru konzervativní a mohu to říci proto, že ho znám již dlouho. Jediné, čeho jsem si všiml je, že mu zůstala jistá úcta k manželství. Kdžž se mu líbí žena, tak pro něho přestane být tolik atraktivní, když zjistí, že je vdaná. Neuměl ale vysvětlit proč. Řekl bych, že tento respekt k manželství je nejviditelnější ovlivněním, že je z věřící rodiny.

U Ondřeje Sadílka je, podle jeho vlastních slov názor na partnerský život ovlivněn vírou. Doslova řekl, že mu duchovní život v této otázce udal směr. Toto je dáno tím, že Ondřej vyrostl v konzervativnějším prostředí, a navíc je v této otázce dost nesmělý. Bylo to poznat i během rozhovoru. I toto ale může být zčásti ovlivněno výchovou.

Benjamín Kučera je, co se týče partnerství konzervativní. Musím se přiznat, že jsem nic jiného ani nečekal, když se chce stát knězem. Partnerství má spojeno přímo s manželstvím, které prý podle něho dává vztahu vážnost. Díky tomu, že se chce stát farářem,

jsem byl také velmi zvědavý na jeho názor na registrované partnerství. Proti vztahům osob stejného pohlaví nic prý nemá, ale manželství by mělo být podle něho pouze mezi mužem a ženou. U této otázky byl trochu rezervovaný. Jeho vztah k partnerskému životu je jasný a je jeho vírou ovlivněn.

V tématu partnerství se Lukáš Šmídek považuje za volnomyšlenkářského. Nemá nic proti antikoncepci a dalším věcem, které církvi vadí. V tomto ohledu s církví nesouhlasí a považuje její názory za hloupé. Nevadí mu ani registrované partnerství, pouze je proti adopcím dětí u těchto párů. Myslím si, že jeho názory jsou podobné jako moje, akorát já je nepovažuji za volnomyšlenkářské. V tomto jediném ohledu spatřuji jeho ovlivnění vírou. Tou je také nejspíš ovlivněn jeho názor na interrupci, o které mi řekl, že ji považuje za zabití. Na druhou stranu by ale do toho ostatním lidem nemluvil.

Názory na partnerský život se u dotazovaných v některých ohledech lišily, ale většina z nich preferovala dlouhodobé vztahy. Myslím si, že jejich názory v tomto směru jsou ovlivněny tím, že jsou věřící a souvisí to i s prostředím, kde vyrostli.

9.4 Hodnoty

Pro Martina Blažka je nejdůležitější hodnotou život. Jako velkou hodnotu uváděl také rodinu, ale život považuje za nejdůležitější. Je proto naprosto proti potratům a eutanázii. V otázce potratů připustil výjimky, jako je znásilnění, těžké postižení dítěte, nebo ohrožení matky. U eutanázie je ale bezvýhradně proti. Říká, že život je nepředvídatelný a připustil i možnost zázraku. Tento názor je určitě ovlivněn jeho vírou.

S Pavlem Vitáčkem jsem přímo téma hodnot neprobíral. Z toho, co ale říkal v ostatních tématech, můžu říci, že za hodnotu jistě považuje svou práci a poctivost při podnikání. Nemohu dále psát o jeho názorech na toto téma, protože je přesně neznám.

Pro Ondřeje Sadílka jsou důležitými hodnotami zdraví, zázemí, ale také peníze. Musím říci, že s tímto názorem souhlasím. Materiální zajištění je pro hodně lidí také důležité. Věcí, kterou řekl jako jediný, bylo, že za velmi důležité považuje uznání, ale také to, co si o něm myslí ostatní. Tato věc je podle mě ovlivněna tím, že vyrůstal na menším městě, kde se většina lidí zná. Myslím si, že ve větších městech se lidé méně starají o názor druhých. Dále považuje za hodnotu vůli a práci a tvrdí, že člověk by si měl peníze alespoň trochu zasloužit. Z odpovědí, které mi dal Ondřej na toto téma, nemohu příliš určit, zda jsou jeho názory v tomto ohledu ovlivněny vírou, protože tyto odpovědi byly spíše neutrální a mohl by je vzít za své kdokoliv.

Benjamín Kučera jako své hodnoty uvedl rodinu, lásku a také víru. Dále ještě uvedl pravdomluvnost a úctu k soukromému majetku. Byla to podle mě narážka na komunisty, kteří zabavovali církevní majetek. Zeptal jsem se ho také na jeho názor na potraty a eutanázii. U potratů měl názor, že by k nim měl být závažný důvod, neměly by se provádět jen tak. K mému překvapení nebyl proti eutanázii. Vyjádřil obavu, že by se dala zneužít, ale kdyby se zajistilo, že vše proběhne čistě, tak proti není.

Lukáš Šmídek považuje za nejdůležitější nemateriální hodnoty, jako je láska a přátelství. Dále u lidí, hlavně u partnerek preferuje charakter, ne vzhled. Také oceňuje schopnost vcítit se do druhých, nesmí se to prý ale zneužít. V Lukášových odpovědích na toto téma jsem neobjevil nic, o čem bych mohl napsat, že je ovlivněno vírou.

Hodnotový systém dotazovaných musel být vírou ovlivněn, protože vyrůstali ve věřících rodinách. Z odpovědí je to někdy znát, někdy ale ne.

9.5 Práce a volný čas

V tomto tématu se mi nepodařilo prokázat ovlivnění životního stylu vírou. Jedinou výjimkou je Benjamín Kučera, který se chce stát farářem a pro nějž je v podstatě víra jeho životním stylem. Ostatní dotazovaní pouze řekli, že praktické ovlivnění jejich volného času je pouze jednou za týden, v neděli dopoledne, kdy se koná mše. V práci nepocítují ovlivnění žádné a já jsem také nic takového nevypozoroval.

9.6 Plány do budoucna

Na téma budoucích plánů jsem se bohužel Martina Blažka zapomněl zeptat. Z rozhovoru akorát mohu říci, že má v plánu se vrátit na vysokou školu a pokud tento záměr nevyjde, tak si chce prodloužit pobyt v Kanadě.

Pavel Vitáček podle mého názoru nemá plány a cíle ovlivněné vírou. Rád by si založil vlastní továrnu na kytary, které nyní již prodává a poté by si chtěl koupit vesnické sídlo a založit rodinu. Jeho přáním je vést klidný život bez zbytečného zájmu okolí.

Ondřej Sadílek podle mého názoru také nemá plány, na kterých by bylo poznat, že jsou ovlivněny vírou. O plánech ještě podrobně nepřemýšlel, takže mi pouze v podstatě řekl, že by chtěl dostudovat, najít si dobrou práci a založit rodinu.

Benjamín Kučera má naopak cíle spojené s vírou velmi. Chce být farářem a založit rodinu. Říká, že toto povolání nedělá kvůli penězům a zároveň se nechce stydět za to, co dělá. Jiné své plány mi neřekl.

Lukáš Šmídek má v především v plánu rodinu. Chce také dostudovat a poté mít práci, která ho bude bavit.

Kromě Bena neměli ostatní dotazovaní všechny cíle ještě dokonale promyšlené, ale myslím si, že víra v jejich plánech nehraje hlavní roli.

9.7 Názor na současnou církev

Martin Blažek si myslí, že pro lidi je nejdůležitější místní farář, a na něm záleží, jak lid církev vnímají. On prý s rodinou kvůli faráři, se kterým nebyli spokojeni, dojížděl na mše do jiného města. Poté mi popsal takzvané zpovědní zrcadlo, podle kterého by se měl každý křesťan chovat. Řekl, že spoustu věcí z této knihy za hřích nepovažuje a že je již neaktuální.

S Pavlem Vitáčkem jsem s již v tomto rozhovoru o jeho názorech na církev nebavil, protože jsem se s ním na toto téma bavil již dříve. Jeho názor je, že současná katolická církev je zastaralá, co se týče názorů a potřebovala by modernizovat. Doslova řekl, že některá její stanoviska jsou jako ze středověku.

Ondřej Sadílek má na církev podobný názor, jako Martin. Myslí si, že pro věřící jsou nejdůležitější lokální kněží. Na současnou církev se mu nelíbí striktní dodržování všech pravidel a následné tresty za jejich nedodržení. Tato věc prý mnoho lidí může odradit. Ondřej také není spokojen s místním farářem. Na rozdíl ale, například od Martina, on chodí stále na jeho bohoslužby. Myslím si, že je to dáno jeho konzervativnějším přístupem.

Benjamín Kučera má na církev celkem jasný názor. Nemá rád sekty a není mu blízký ani extrémní konzervatismus. Vadí mu také, že církev dostala nálepku podle excesů jednotlivců. Dále se bavil o věcech v evangelické církvi, řekl, že na rozdíl od katolické církve, která je občas příliš konzervativní, je naopak evangelická církev občas příliš liberální.

Lukáš Šmídek si myslí, že církev je důležitá, ale neměla by řídit celý lidský život. Z toho co mi říkal, jsem ale pochopil, že církvi přikládá určitou vážnost. Nemá ale díky tomu konzervativní názory.

Toto téma jsem spíše zvolil ze své zvědavosti. Zajímal mě názor věřících na církev. Z názorů na církev se dalo ale poznat, jak je dotyčný člověk konzervativní. Myslím si také, že čím je člověk konzervativnější, tím více je jeho životní styl vírou ovlivněn.

10 Závěr

Tento výzkum byl pro mě osobní záležitostí. Všichni mí respondenti jsou moji přátelé. Známe se již dlouhou dobu, takže jsem již o jejich životním stylu něco věděl. Z toho vycházela má původní hypotéza, která tvrdila, že se jejich životní styl příliš neliší od toho, který vedou lidé mé generace, kteří nejsou věřící. Hledal jsem ale menší ovlivnění, která budou způsobena jejich vírou. Ta jsem našel. Kromě Benjamína Kučery, který se chce stát farárem, a u něhož je víra vlastně jeho životním stylem, si myslím, že ostatní mají také ovlivněný životní styl. Určitě ne v takové míře, a myslím si, že si toho občas ani nejsou vědomi. V některých případech je tomu ale naopak, na což mě někdy upozornili sami dotazovaní. Mé rozhovory probíhaly formou diskuse. Tento způsob práce mi vyhovoval. Výhodou také bylo, že se mí respondenti již před rozhovorem, nebo během něj zajímali o téma práce. Jelikož mě znali a navíc rozhovor probíhal formou diskuse, tak mi řekli více, než kdybych byl anonymní tazatel s dotazníkem.

První téma, které jsme probírali, byla rodina. Víím, že ve všech křesťanských církvích je kladen na rodinu velký důraz. Všichni mí respondenti považují rodinu za nejdůležitější věc v životě, nebo ji mají mezi nejdůležitějšími věcmi. Toto sice nemusí být příznakem ovlivnění vírou jenže oni mají rodinu spojenou s manželstvím, což si myslím, že je ovlivněno jejich vírou a prostředím, kde vyrostli. U lidí mé generace, kteří nejsou věřící, je dnes obvyklejší zakládat rodinu bez svatby. Také to není pravidlo, ale toto dobrovolné a automatické spojení rodiny a manželství, je podle mě ovlivněno vírou.

Dalším tématem bylo dětství. To bylo u všech dotazovaných vírou ovlivněno také. Všichni se setkali s reakcí okolí, ať již byla negativní, nebo ne. Někteří neměli tak velké problémy, ale například Ondřej Sadílek měl se svým okolím horší situaci. Toto zaleží na prostředí, kde se dotyční pohybovali. Na gymnáziu, kam všichni chodili, nebyl s přijetím jejich víry od okolí problém, jenže nebyli pořád ve škole. Mimo ni měli výhodu ti, kteří se pohybovali v prostředí, kde bylo více věřících. Do dnešní doby je to ovlivnilo hlavně v tom, že jim již přijde samozřejmé chodit do kostela a navíc mají jednoho dne v plánu stejně vychovávat i své děti.

V tématu partnerství jsem také objevil ovlivnění vírou. Toto téma souviselo s tématem rodiny mnohem více, než jsem na začátku této práce čekal, což je již samo o sobě důkazem propojení s vírou. I když dotazovaní rozhodně nemají tak konzervativní přístup, jako má církvev, hledají spíše dlouhodobý vztah, který by vedl k založení rodiny. Někteří toto neplánují hned, ale v budoucnu ano. Také jsem se v tomto tématu zeptal na názor na registrované partnerství. Všichni mi odpověděli, že proti tomu nic nemají, pouze jsou proti adopcím u těchto párů. V tomto ohledu nebyl nikdo z nich konzervativní a nezastával stejný názor jako církvev.

Dalším tématem byly hodnoty. Každý člověk má svoje specifické hodnoty. V některých se ale všichni shodli, nebo alespoň většina. Takovou hodnotou byla například rodina. Tato volba je podle mě ovlivněna vírou. Hodně lidí má jako svou hodnotu rodinu, ale ne všichni ji tolik bezprecedentně upřednostňují. Je to určitě dáno prostředím, kde vyrostli,

tedy ve věřících rodinách. Myslím si, že sou na rodině více závislí, teď myslím psychicky, protože vždy trávil s rodinou hodně času, a když to popíšu bez sentimentu, jedná se také zkrátka o zvyk. Proto, když nejsou s rodinou, tak jim více chybí, a proto ji považují za velkou hodnotu. Další věcí, se kterou jsem se setkal, je uznávání života samotného, jako hodnoty. Souvisí to s odmítáním interrupcí a eutanázie. U eutanázie měl například Ben jiný názor, ale jinak obecně se dotazovaní většinou shodli. Tento názor je také, podle mě ovlivněn vírou. Někteří také uvedli jako hodnotu víru, což je jasné ovlivnění. Poté již uváděli spíše hodnoty, u kterých se nedalo příliš určit, zda jsou ovlivněny vírou a nelze to ani zjistit z jiných okolností.

Dále jsem se ptal na práci a volný čas. Tato část u dotazovaných vírou v podstatě ovlivněna není. Jedinou výjimku tvoří chození do kostela každou neděli a ve dny křesťanských svátků.

Dalším tématem byly plány do budoucna. Na toto téma dotazování, až na Bena, odpovídali spíše obecně a kromě v budoucnu plánované rodiny, se z odpovědi příliš nedalo poznat, zda jsou jejich motivace ovlivněny vírou. Možná by se dala uvést jistá disciplinovanost, se kterou jdou za svým cílem, ale to je spíš má spekulace.

Posledním tématem byl názor na církev. Toto téma zde bylo spíše z mé zvědavosti na to, jak nahlíží věřící na svou církev. Také se z této otázky do jisté míry dalo poznat, do jaké míry je víra dotazovaných spojena s církví. Odpovědi většiny dotazovaných se shodovali na tom, že současná církev je zastaralá, a že přehnaný konzervatismus, hlavně u katolické církve, spíše lidi odradí. Dále se všichni shodli na tom, že pro člověka je mnohem důležitější místní farář, než všechny ostatní, vyšší instituce. Při zaujetí nad touto otázkou, jsem pochopil, že toto téma rozhodně není dotazovaný lhostejné. Z toho usuzuji, že víra a také církev k jejich životu patří.

Ovlivnění životního stylu vírou se tedy nejvíce týkala názorů na partnerský život, rodinu a manželství.

11 Literatura

Giddens, Anthony (1999): Sociologie, Praha: Argo

Bartošová, Michaela (2008): Mezi Bohem a církví- pluralizace náboženské zkušenosti v římskokatolické církvi, Sociální studia 3- 4/2008, str. 89- 106, Brno: Masarykova univerzita

Hamplová, Dana (2008): Čemu Češi věří.: dimenze soudobé české religiozity, Ze sociologických výzkumů, str. 703- 723, Praha: Sociologický ústav AV ČR

Vido, Roman (2008): Náboženství a modernita v současné sociologii náboženství, Sociální studia 3- 4/2008, str. 27- 51, Brno: Masarykova univerzita

Lužný, Dušan; Nešpor, Zdeněk (2009): Náboženství v menšině, Religiozita a spiritualita v současné české společnosti, Praha: Malvern

Duffková, Jana; Urban, Lukáš; Dubský, Josef (2008): Sociologie životního stylu, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s. r. o.

Kobetič, Pavel; Pavlík, Tomáš; Šulc, Ivo (2005): Chrudim, vlastivědná encyklopedie, Praha: Milpo media s. r. o.

Beck, Eleonore (2007): Věřím, Malý katolický katechismus, Navarra: Depósito Legal